

ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE RADY PRE PRIDRUŽENIE MEDZI EÚ A MOLDAVSKOU REPUBLIKOU č. 1/2017

zo 4. augusta 2017

týkajúce sa programu pridruženia medzi EÚ a Moldavskou republikou [2017/1489]

RADA PRE PRIDRUŽENIE MEDZI EÚ A MOLDAVSKOU REPUBLIKOU,

so zreteľom na Dohodu o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej,

keďže:

- (1) Dohoda o pridružení medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu a ich členskými štátmi na jednej strane a Moldavskou republikou na strane druhej⁽¹⁾ (ďalej len „dohoda“) bola podpísaná 27. júna 2014 a nadobudla platnosť 1. júla 2016.
- (2) V súlade s článkom 436 ods. 1 dohody má Rada pre pridruženie právomoc prijímať odporúčania na účely dosiahnutia cieľov dohody.
- (3) Podľa článku 453 ods. 1 dohody majú zmluvné strany prijať všetky všeobecné alebo osobitné opatrenia potrebné na splnenie svojich záväzkov, ktoré im vyplývajú z dohody, a zabezpečiť, aby sa dosiahli ciele stanovené v dohode.
- (4) V preskúmaní európskej susedskej politiky sa navrhuje nová fáza spolupráce s partnermi s väčším podielom zodpovednosti na oboch stranách.
- (5) Únia a Moldavská republika sa dohodli na upevnení svojho partnerstva schválením súboru priorít na roky 2017 – 2019 s cieľom podporiť a posilniť odolnosť a stabilitu Moldavskej republiky, pričom sa budú usilovať o užšie politické pridruženie a hlbšiu hospodársku integráciu.
- (6) Zmluvné strany dohody sa dohodli na znení programu pridruženia medzi EÚ a Moldavskou republikou, ktorým sa podporí vykonávanie dohody so zameraním spolupráce na všeobecne identifikované spoločné záujmy,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Článok 1

Rada pre pridruženie odporúča, aby zmluvné strany vykonávali program pridruženia medzi EÚ a Moldavskou republikou uvedený v prílohe.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 260, 30.8.2014, s. 4.

Článok 2

Program pridruzenia medzi EÚ a Moldavskou republikou uvedený v prílohe nahrádza program pridruzenia medzi EÚ a Moldavskou republikou, ktorý bol prijatý 26. júna 2014.

Článok 3

Toto odporúčanie nadobúda účinnosť dňom jeho prijatia.

V Kišiňove 4. augusta 2017

Za Radu pre pridruzenie
predseda
Pavel FILIP

PRÍLOHA

PROGRAM PRIDRUŽENIA MEDZI EURÓPSKOU ÚNIOU A MOLDAVSKOU REPUBLIKOU

Obsah

Program pridruzenia medzi Európskou úniou a Moldavskou republikou	7
1. Zásady, nástroje a zdroje na vykonávanie programu pridruzenia	7
2. Priority programu pridruzenia	8
2.1 Kľúčové priority	8
2.2 Politický dialóg, dobrá správa vecí verejných a posilňovanie inštitúcií	10
i) Posilnenie stability, nezávislosti a účinnosti inštitúcií zaručujúcich demokraciu a právny štát v Moldavskej republike	10
ii) Ďalšie reformovanie sektora súdnictva, najmä zabezpečenie nezávislosti, nestrannosti, odbornosti a účinnosti súdnictva	13
iii) Zabezpečenie dodržiavania ľudských práv a základných slobôd	14
Ľudské práva a základné slobody	14
Sloboda prejavu	15
Spolupráca v oblasti občianskej spoločnosti	15
Zlé zaobchádzanie a mučenie	16
Práva detí	16
Domáce násilie	16
Rovnaké zaobchádzanie	16
Práva odborových organizácií a základné pracovné normy	16
2.3 Zahraničná a bezpečnostná politika	17
Terorizmus, nešírenie zbraní hromadného ničenia (ZHN) a nezákonný vývoz zbraní	17
Podnesterský konflikt	18
Medzinárodný trestný súd	18
2.4 Spolupráca v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti	18
Ochrana osobných údajov	19
Boj proti organizovanej trestnej činnosti	19
Reforma polície	19
Policajná spolupráca a databázy	20
Boj proti nezákonným drogám	21
Obchodovanie s ľuďmi	21
Boj proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí	21
Boj proti počítačovej kriminalite	21
Prevencia a boj proti korupcii a konfliktom záujmov	22
Boj proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a finančnej trestnej činnosti	23
Spolupráca v oblasti migrácie, azylu a riadenia hraníc	24
Právna spolupráca	25

2.5	Obchod a záležitosti súvisiace s obchodom (prehlbená a komplexná zóna voľného obchodu)	26
	Obchod s tovarom	26
	Technické predpisy, normalizácia a súvisiaca infraštruktúra	26
	Sanitárne a fyto-sanitárne opatrenia	27
	Uľahčenie v oblasti ciel a obchodu	28
	Pravidlá pôvodu	28
	Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod	29
	Bežné platby a pohyb kapitálu	29
	Verejné obstarávanie	29
	Práva duševného vlastníctva	30
	Hospodárska súťaž	30
	Transparentnosť	31
	Obchod a udržateľný rozvoj	31
2.6	Hospodársky rozvoj a trhové príležitosti	31
	Právo obchodných spoločností, účtovníctvo a audit a správa a riadenie spoločností	32
	Zamestnanosť, sociálna politika a rovnaké príležitosti	32
	Ochrana spotrebiteľa	33
	Štatistika	34
	Zdaňovanie	34
	Finančné služby	35
	Politika v oblasti priemyslu a podnikania	36
	Ťažba a suroviny	36
	Cestovný ruch	37
	Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka	37
	Informačná spoločnosť/Digitálna ekonomika a spoločnosť	37
	Verejné zdravie	38
	Plánovanie miest a výstavba	38
	Regionálny rozvoj	38
	Rybárstvo a námorná politika	39
2.7	Prepojitelnosť, energetická efektívnosť, opatrenia v oblasti klímy, životné prostredie a civilná ochrana	39
	Energetika	39
	Doprava	41
	Životné prostredie	41
	Opatrenia v oblasti klímy	42
	Civilná ochrana	42
2.8	Mobilita a medziľudské kontakty	43
	Vzdelávanie, odborná príprava a mládež	43
	Výskum a inovácie	44
	Kultúra, audiovizuálna politika a médiá	45
	Účasť v agentúrach a programoch EÚ	45
2.9	Informovanie verejnosti a zviditeľnenie	46

Program pridruzenia medzi Európskou úniou a Moldavskou republikou

Európska únia, jej členské štáty a Moldavská republika – „zmluvné strany“ – podpísali 27. júna 2014 ambicióznou a inovačnú dohodu o pridružení (DP) vrátane prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA). Dohoda obsahuje záväzné ustanovenia na základe práva a zabezpečuje lepšiu spoluprácu, pričom presahuje rámec tradičných dohôd a vzťahuje sa na všetky oblasti záujmu. Dohoda sa predbežne vykonávala od 1. septembra 2014 do ukončenia procesu ratifikácie, ktorý umožnil úplné uplatňovanie dohody o pridružení od 1. júla 2016.

So zreteľom na prípravu a zjednodušenie vykonávania dohody o pridružení sa zmluvné strany v Bruseli 26. júna 2014 dohodli na programe pridruzenia a vypracovali zoznam priorít pre spoluprácu na roky 2014 – 2016.

Týmto dokumentom sa aktualizuje a mení zameranie programu pridruzenia na roky 2014 – 2016 a stanovujú sa nové priority pre spoločnú prácu v rokoch 2017 – 2019, a to aj na základe záverov, ktoré Rada Európskej únie prijala o Moldavskej republike 15. februára 2016. Rozlišuje sa medzi krátkodobými (v prípade ktorých by sa mal významný pokrok dosiahnuť do konca roka 2017) a strednodobými prioritami (v prípade ktorých by sa mal významný pokrok dosiahnuť v nasledujúcich dvoch rokoch).

Skutočnosť, že program pridruzenia sa zameriava na obmedzený počet priorít, nemá vplyv na rozsah ani mandát dialógu, ktorý sa v súčasnosti vedie v rámci príslušných dohôd a partnerstiev, resp. v rámci multilaterálnej úrovne Východného partnerstva.

Okrem toho, bezvízové cestovanie do schengenských krajín pre občanov Moldavskej republiky, ktorí majú biometrický pas, nadobudlo účinnosť v apríli 2014. Je potrebné ďalej plniť kritériá akčného plánu liberalizácie vízového režimu na zabezpečenie udržateľnosti bezvízového režimu a prispieť tak k mobilite a medziludským kontaktom medzi EÚ a Moldavskou republikou, čo sú niektoré zo základných prvkov podporujúcich politické pridruzenie a hospodársku integráciu Moldavskej republiky s Európskou úniou, ako sa stanovuje v dohode o pridružení.

1. Zásady, nástroje a zdroje na vykonávanie programu pridruzenia

Vykonávanie programu pridruzenia sa bude riadiť týmito spoločnými zásadami:

- opatrenia prijaté ako súčasť programu pridruzenia by sa mali vykonávať v duchu celkových cieľov politického pridruzenia a hospodárskej integrácie,
- priority programu pridruzenia odrážajú povinnosť EÚ a Moldavskej republiky v plnej miere vykonať ustanovenia dohody o pridružení, keďže v súčasnosti nadobudla úplnú platnosť,
- obe zmluvné strany musia byť zapojené do vykonávania programu pridruzenia pri úplnom rešpektovaní zásad vlastnej zodpovednosti, transparentnosti, zodpovednosti a inkluzívnosti,
- výsledky dosiahnuté v rámci programu pridruzenia budú významným príspevkom k plneniu priorít na rok 2020, ktoré sa majú dohodnúť na samite Východného partnerstva v Bruseli,
- cieľom programu pridruzenia je prostredníctvom postupného vykonávania praktických opatrení dosiahnuť hmatateľné, vymedzené a udržateľné výsledky a zapojiť občiansku spoločnosť a iné zainteresované strany. Obe zmluvné strany osobitne zabezpečia, aby boli všetky legislatívne a strategické dokumenty, ktoré sa vyvíjajú v rámci programu pridruzenia, vypracované v rámci inkluzívneho postupu založeného na dôkazoch,
- zmluvné strany uznávajú význam podpory dohodnutých priorít pomocou primeraných a dostatočných politických, technických a finančných prostriedkov,
- vykonávanie programu pridruzenia bude predmetom monitorovania, ročného podávania správ a hodnotenia. Preskúma sa dosiahnutý pokrok, a to aj počas zasadnutí bilaterálnych štruktúr stanovených dohodou o pridružení. Na monitorovanie činností na programe pridruzenia budú vyzvaní aj zástupcovia občianskej spoločnosti,
- Európska únia bude podporovať Moldavskú republiku pri plnení cieľov a priorít stanovených v programe pridruzenia. Na tento účel poskytne všetky zdroje dostupné v rámci podpory EÚ, poskytne odborné znalosti a poradenstvo, zjednoduší výmenu najlepších postupov, know-how a informácií, a podporí budovanie kapacít a posilňovanie inštitúcií. Európska únia bude tiež podporovať získavanie podpory od ďalších partnerov Moldavskej republiky a bude sa usilovať o koordináciu tejto podpory. Európska únia využije na podporu vykonávania programu pridruzenia svoje príslušné finančné nástroje. Program pridruzenia však nie je finančný programový dokument a nepredstavuje náhradu finančného programovania vykonávaného zmluvnými stranami.

Európska únia poskytne Moldavskej republike podporu v kontexte všeobecných priorít pomoci, a to v súlade s nástrojom európskeho susedstva (ENI), jednotným rámcom podpory a viacnárrodnými programami pripravenými pre Moldavskú republiku v kontexte nástroja európskeho susedstva, pričom cieľom bude zároveň zohľadniť priority v rámci programu pre pridruženie. Môže tiež poskytnúť pomoc z iných nástrojov EÚ. Všetka finančná pomoc sa bude poskytovať pri úplnom dodržaní vykonávacích pravidiel a postupov týkajúcich sa vonkajšej pomoci EÚ. V súlade s týmito postupmi bude všetka pomoc EÚ Moldavskej republike aj naďalej viazaná prísnymi podmienkami, ktorých plnenie sa bude pravidelne monitorovať a hodnotiť. Na zníženie rizík sa musia zriadiť potrebné systémy včasného varovania.

Tento program pridruženia sa bude uplatňovať od okamihu jeho prijatia do konca roka 2019. Program pridruženia môže byť kedykoľvek zmenený alebo aktualizovaný dohodou Rady pre pridruženie medzi EÚ a Moldavskou republikou.

2. Priority programu pridruženia

2.1 Kľúčové priority

V rámci priorít programu pridruženia by sa mali prioritne riešiť tieto reformné opatrenia:

V oblasti posilňovania inštitúcií a dobrej správy vecí verejných:

1. Nezávislosť súdnictva

Vykonávať existujúce právne predpisy týkajúce sa spravodlivosti a agentúr presadzovania práva na zabezpečenie nezávislosti, nestrannosti, bezúhonnosti, odbornosti a efektívnosti súdnictva vrátane prokuratúry, ktoré by mali byť bez politických či akýchkoľvek iných nenáležitých zásahov, ako aj zabezpečiť nulovú toleranciu korupcie a zabrániť všetkým druhom korupčného správania. Vykonávať pravidlá o funkčnej imunite v súlade s európskymi normami a osvedčenými postupmi. Transparentný nábor sudcov a prokurátorov založený na zásluhách by mal uskutočňovať nezávislý orgán.

2. Prevencia a boj proti korupcii, podvodom a konfliktom záujmov

Vykonávať zákon o bezúhonnosti. Vykonávať zákon, ktorým sa od všetkých príslušných úradníkov a ich blízkych príbuzných vyžaduje predkladanie majetkových priznaní a nahlasovanie potenciálnych konfliktov záujmov v súvislosti s ich osobnými záujmami alebo osobnými záujmami ich blízkych príbuzných a zabezpečiť účinné vykonávanie postupu presadzovania. Prijatť zákony o primeraných odrádzajúcich sankciách za trestné činy korupcie a prania špinavých peňazí. Vykonávať novú stratégiu pre bezúhonnosť a boj proti korupcii s cieľom účinne predchádzať korupcii a obmedziť ju v súlade s hodnotami a normami EÚ. Posilniť kapacity agentúr pre boj proti korupcii a zlepšiť koordináciu a spoluprácu medzi nimi. Zaviesť fungujúci právny rámec na ochranu oznamovateľov.

3. Vymáhanie majetku a vyšetrovanie bankových podvodov

Zriadiť efektívnu vnútroštátnu službu na vymáhanie majetku. Informovať EÚ o hlavných výsledkoch prebiehajúcej druhej fázy vyšetrovania zo strany agentúry Kroll za podmienok dohodnutých s agentúrou Kroll bez toho, aby bolo ohrozené ďalšie vyšetrovanie a vymáhanie majetku. Podrobiť všetky prípady podvodu, ktoré zasiahli bankový systém Moldavskej republiky v rokoch 2012 – 2014, dôslednému, nestrannému vyšetrovaniu, a to aj s cieľom vymôcť spreneverené finančné prostriedky a postaviť zodpovedné osoby pred súd.

4. Reforma verejnej správy vrátane riadenia verejných financií

Vykonať stratégiu reformy v oblasti verejnej správy (PAR) a podkladové stratégie vyvinuté v roku 2016 podľa konzultácií s programom OECD/SIGMA a spoločenstvom darcov. Reorganizovať vládne inštitúcie, správne orgány a štátne podniky s cieľom zvýšiť vlastnú zodpovednosť, účinnosť a efektívnosť. Revidovať politický rozvoj a koordinačný systém na zlepšenie inkluzívnosti, súdržnosti, efektívnosti, predvídateľnosti a transparentnosti rozhodovacieho procesu. Zlepšiť kvalitu a dostupnosť verejných služieb. Zabezpečiť profesionálnu verejnú službu a moderný systém riadenia ľudských zdrojov. Spustiť územnú reformu, ktorá by umožnila maximalizovanie prístupných zdrojov pre občanov na miestnej úrovni. Vo väčšej miere zapájať občiansku spoločnosť s cieľom zvýšiť zodpovednosť, transparentnosť a schopnosť reagovať v oblasti reformy verejnej správy a poskytovania verejných služieb.

Aktualizovať stratégiu riadenia verejných financií Moldavskej republiky na obdobie rokov 2013 – 2020. Pokračovať v reforme parlamentnej kontroly a dohľadu nad rozpočtom. Posilniť transparentnosť, dohľad a vlastnú zodpovednosť v oblasti politiky verejných financií a ich riadenia. Zlepšiť správu vecí verejných prostredníctvom rozpočtovej obozretnosti a rozpočtovej disciplíny, posilnených postupov vlastnej zodpovednosti a lepšieho riadenia v záujme dosahovania výsledkov.

5. Základné slobody

Zachovávať slobodu a pluralitu médií, a to aj prijatím nového audiovizuálneho zákona v súlade s odporúčaniami Rady Európy, Európskej únie a OBSE s cieľom zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky so smernicou o audiovizuálnych mediálnych službách a naliehať na riešenie koncentrácie vo vlastníctve médií, monopolizáciu reklamného trhu a reformu verejnoprávneho vysielateľa. Lepšie vymedziť právomoci a úlohy Audiovizuálnej koordinačnej rady s cieľom posilniť jej nezávislosť.

Priať a vykonať nový národný akčný plán pre ľudské práva, so zameraním na najzraniteľnejšie skupiny, a koordinovať plánovanie a rozpočtové postupy s cieľom vyčleniť dostatok zdrojov na jeho účinné vykonávanie. Zabezpečiť účinný výkon rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva a vytvoriť efektívny mechanizmus parlamentnej kontroly nad ich vykonávaním.

Osobitná pozornosť sa bude venovať zaisteniu toho, aby sa otázky rovnosti a rodové otázky riešili ako prierezové priority.

6. Urovanie podnesterského konfliktu

Vytvoriť víziu mierového a udržateľného urovnania podnesterského konfliktu na základe zvrchovanosti a územnej celistvosti Moldavskej republiky v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc s osobitným postavením Podnesterska, ktorou sa v plnej miere zaručí dodržiavanie ľudských, politických, hospodárskych a sociálnych práv obyvateľov a ktorou by sa tiež podporila ďalšia spolupráca s podnesterskou stranou. Pokračovať v konštruktívnom dialógu v súvislosti so situáciou v centrálnej (podnesterskej) časti hranice medzi Moldavskou republikou a Ukrajinou so všetkými relevantnými stranami.

V oblasti hospodárskeho rozvoja a trhových príležitostí:

7. Lepšie podnikateľské prostredie a investičná klíma

Vykonať reformný program dohodnutý s Medzinárodným menovým fondom (MMF) a realizovať hospodárske, daňové a finančné politiky v rovnakom duchu ako reformný program MMF. Zlepšiť regulačný rámec, prevádzkové prostredie pre MSP a posilniť zákony o hospodárskej súťaži v záujme obmedzenia monopolistického správania. Vykonať sektorovú rozvojovú stratégiu pre MSP na roky 2012 – 2020 a jej príslušný akčný plán v súlade s novým zákonom o MSP a v súlade s revidovaným plánom konkurencieschopnosti krajiny a národnou stratégiou pre prilákanie investícií a podporu vývozu na roky 2016 – 2020. Posilniť úlohu združení podnikov a MSP (vrátane odvetvových združení) s cieľom zlepšiť verejno-súkromný dialóg. Zjednodušiť systém inšpektorátov a rôznych orgánov inšpekcie s cieľom zvýšiť efektívnosť a znížiť rozsah korupcie a zároveň zlepšiť presadzovanie práva a noriem.

8. Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Vykonávať všeobecný zákon o zásadách poskytovania dotácií v poľnohospodárstve a rozvoji vidieka a zlepšiť tak vykonávanie politiky v tejto oblasti. Zvýšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskej výroby, najmä vo vybraných odvetviach s vysokou vývoznou hodnotou. Zlepšiť zamestnanosť a životné podmienky vo vidieckych oblastiach. Zlepšiť trvalo udržateľné užívanie pôdy a vodných zdrojov. Zlepšiť služby a infraštruktúru a diverzifikáciu ekonomických činností vo vidieckych oblastiach.

9. Reformy súvisiace s obchodom: technické nariadenia, normalizácia a súvisiaca infraštruktúra a zjednodušenie cieľ a obchodu

Zlepšiť zjednodušenie obchodu prostredníctvom prijatia ukazovateľov zjednodušenia obchodu OECD ako referenčnej hodnoty. V oblasti technických predpisov a noriem posilniť spoluprácu s príslušnými organizáciami EÚ, ako napr. CEN, CENELEC, ETSI, EURAMET EA, WELMEC. Verejné konzultácie týkajúce sa technických predpisov a sanitárnych a fyto-sanitárnych (SFS) opatrení sú nevyhnutné v záujme širšieho uplatňovania nových právnych predpisov v týchto oblastiach a ich porozumenia zo strany verejnosti. V oblasti sanitárnych a fyto-sanitárnych opatrení získať akreditáciu pre všetky laboratória zapojené do oficiálnych kontrol medzinárodných noriem s cieľom splniť požiadavky sanitárnych a fyto-sanitárnych opatrení pre vývoz a posilniť bezpečnosť potravín na vnútornom trhu Moldavskej republiky.

Zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky s Colným kódexom Európskej únie a jeho vykonávacími predpismi a zlepšiť výsledky colnej správy z hľadiska profesijnej bezúhonnosti a transparentnosti. Zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky s cieľom umožniť jej prístup k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime.

V oblasti prepojenosti, energetickej efektívnosti, životného prostredia a opatrení v oblasti klímy:

10. Energetická bezpečnosť a energetická efektívnosť

Posilniť nezávislosť ANRE vrátane depolitizácie stretnutí a postupu odvolávania riaditeľov, ako aj autonómneho stanovovania rozpočtu. Prijatť nový zákon o energetike transparentným a inkluzívnym spôsobom. Vykonatť všetky odporúčania revízie ANRE, ktorú vykonal sekretariát Energetického spoločenstva. Vykonatť nové zákony o elektrickej energii a o zemnom plyne podniknutím potrebných krokov predpísaných zákonom a prijatím potrebných sekundárnych právnych predpisov. Plne vykonatť záväzky a dohody s Moldavskou republikou vrátane tých, ktoré sa vymedzili v rámci cieľov finančných programov MMF. Pokračovatť v prijímaní krokov smerom k integrácii energetického trhu Moldavskej republiky s trhom EÚ. Zosúladiť zákon o energetickej efektívnosti budov a vytvoritť vhodné podporné mechanizmy pre opatrenia energetickej efektívnosti vo verejných budovách, ako aj domácnostiach. Na základe zákona o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov vyvinutť podporné režimy, správne pravidlá a iné opatrenia potrebné na posilnenie rozsahu využívania obnoviteľných zdrojov energie.

11. Doprava

Vykonatť reformy a reštrukturalizačný program pre sektor železničnej dopravy. Zvýšiť úsilie zamerané na uplatňovanie právnych predpisov EÚ v oblasti letectva s cieľom v plnej miere využitť výhody dohody o spoločnom leteckom priestore medzi EÚ a Moldavskou republikou. Zriadiť voľnú a spravodlivú hospodársku súťaž v odvetví letectva, najmä zahrnúť ustanovenia o nediskriminačnom prístupe k letisku do koncesnej zmluvy o letisku Kišiňov a obnovitť účinnú hospodársku súťaž v sektore pozemnej obsluhy. Rozvíjať ekonomicky dôležitú infraštruktúru, a to aj prostredníctvom ďalšej realizácie projektov pre rozvoj rozšírenej orientačnej transeurópskej dopravnej siete (TEN-T).

12. Životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy

Zabezpečiť pokračovanie administratívnych reforiem a budovanie správnej administratívnej kapacity na vykonanie environmentálnej kapitoly a kapitoly opatrení v oblasti klímy dohody o pridružení. Napredovatť v aproximácii environmentálneho *acquis* prijatím hlavného právneho rámca v odvetví, konkrétne zákonov o ochrane ovzdušia, riadení chemických látok a priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania). Vykonatť zákony o strategickom environmentálnom hodnotení a odpadovom hospodárstve.

V oblasti mobility a medziľudských kontaktov:

13. Vzdelávanie, odborná príprava a mládež

Posilniť vykonávanie nového zákona o vzdelávaní na všetkých úrovniach vzdelávania. Zvýšiť administratívne kapacity ministerstva školstva a podriadených orgánov. Vykonatť reformu odborného vzdelávania a prípravy v súlade s cieľmi stratégie pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy a jej akčného plánu (2013 – 2020) s cieľom naplňovať potreby trhu práce. Prijatť právny rámec pre sektorové výbory. Podporovatť zapájanie relevantných zainteresovaných strán (vrátane podnikov a sociálnych partnerov) do všetkých foriem celoživotného vzdelávania pre neustály odborný rozvoj v záujme ich priblíženia sa k potrebám trhu práce. Realizovatť národnú stratégiu pre rozvoj sektora mládeže.

2.2 Politický dialóg, dobrá správa vecí verejných a posilňovanie inštitúcií

Politický dialóg a spolupráca v oblasti reforiem, ktoré sa majú vykonatť v rámci tohto programu pridruženia budú zamerané na posilnenie dodržiavania demokratických zásad, právneho štátu a dobrej správy vecí verejných, ľudských práv a základných slobôd vrátane práv osôb patriacich k menšinám, ako sú zakotvené v základných dohovorochoch OSN a Rady Európy a v súvisiacich protokoloch. Mala by sa zaistiť jednotnosť s akčným plánom Rady Európy, ktorý sa bude uplatňovatť počas vykonávania tohto programu pridruženia.

- i) Posilnenie stability, nezávislosti a účinnosti inštitúcií zaručujúcich demokraciu a právny štát v Moldavskej republike, a to aj prostredníctvom komplexnej reformy verejnej správy a reformy riadenia verejných financií

Krátkodobé priority

- prijatť a vykonatť revidované právomoci ústavného súdu a postupy menovania jeho členov, a to v úzkej spolupráci s Benátskou komisiou Rady Európy,

- riešiť akékoľvek nedostatky, ktoré Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)/Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR), národná monitorovacia misia občianskej spoločnosti a ústredné orgány verejnej moci zistili v posledných voľbách, vrátane potreby zabezpečiť transparentnosť financovania kampaní, nezávislé a nezaujaté mediálne spravodajstvo a hlasovanie diaspóry,
- posúdiť možnosť umožniť priame financovanie činnosti politických strán, volebných kampaní/volebných kandidátov občanmi Moldavskej republiky z príjmov získaných mimo krajiny a zároveň zabrániť cudzím občanom, osobám a štátom priamo alebo nepriamo zasahovať do politickej činnosti v Moldavskej republike,
- zaviesť fungujúci právny rámec na ochranu oznamovateľov,
- vykonať reformu územnej štruktúry krajiny znížením počtu miestnych orgánov v súlade s národnou stratégiou decentralizácie, ako aj stratégiou reformy verejnej správy,
- vykonať stratégiu reformy verejnej správy a podkladové stratégie vyvinuté v roku 2016 podľa konzultácií s programom OECD/SIGMA a spoločenstvom darcov,
- posilniť mechanizmy a kapacity koordinácie, monitorovania a podávania správ na politickej aj administratívnej úrovni,
- odhadnúť náklady na akčný plán pre reformu verejnej správy na roky 2016 – 2018,
- vytvoriť vyvážený rozpočet v súlade s dohodou s MMF s dostatočnými finančnými zdrojmi na vykonanie plánovaných reforiem,
- reformovať úrad vlády,
- objasniť funkcie, úlohy a zodpovednosti hlavných inštitúcií a vyvinúť jednotné, písomné a zladené postupy a metodiky s cieľom inkluzívneho vývoja a koordinácie politík na základe dôkazov,
- pripraviť revíziu právneho rámca pre štátnu službu s cieľom jeho zmeny tak, aby zahŕňal všetky inštitúcie vykonávajúce typické úlohy verejnej správy, a zabezpečiť, aby boli nábor, povyšovanie a prepúšťanie založené na schopnostiach,
- konsolidovať úlohu štátnych tajomníkov ako štátnych zamestnancov najvyššieho stupňa v každom príslušnom ministerstve s cieľom prispieť k profesionalizácii a odpolitizovaniu verejnej služby,
- rozšíriť rozsah zberu údajov pre register zamestnancov vrátane údajov o platoch a postupne rozšíriť jeho používanie na všetky štátne inštitúcie,
- reorganizovať vládne inštitúcie v záujme vyššej vlastnej zodpovednosti, účinnosti a efektívnosti vrátane preskúmania nákladovej efektívnosti a účinnosti štátnych podnikov plniacich administratívne funkcie,
- dôkladne vykonávať právne predpisy o transparentnosti rozhodovania,
- zmeniť zákon o prístupe k informáciám v záujme zlepšenia jeho vykonávania a určiť nevyhnutné opatrenia na monitorovanie jeho vykonávania,
- vypracovať všeobecný zákon o správnych konaniach na presadenie zásad dobrej správy a postupne harmonizovať osobitné správne postupy s novým zákonom,
- spustiť územnú reformu, ktorá by umožnila maximalizovanie sprístupnených zdrojov pre občanov na miestnej úrovni,
- aktualizovať stratégiu riadenia verejných financií (PFM) Moldavskej republiky na roky 2013 – 2020,
- prijať novú stratégiu verejnej vnútornej finančnej kontroly (PIFC),
- pokračovať v reforme parlamentnej kontroly a dohľadu nad rozpočtom, posilniť transparentnosť, dohľad a vlastnú zodpovednosť v oblasti politiky verejných financií a ich riadenia.
- prijať nový návrh zákona o fungovaní účtovného dvora s cieľom zabezpečiť nezávislosť a efektívnosť vo vykonávaní verejného externého auditu.

Strednodobé priority

- v spolupráci s Radou Európy preskúmať potrebné kroky na posilnenie inštitucionálneho rámca s cieľom posilniť odolnosť Moldavskej republiky z dlhodobého hľadiska,
- zlepšiť výmenu informácií medzi vládou a parlamentom,
- posilniť dohľad parlamentu nad vykonávaním reforiem a právnych predpisov,
- zabezpečiť, aby sa prezidentské, parlamentné a miestne voľby uskutočňovali demokratickým spôsobom v súlade s európskymi normami,
- analyzovať možnosť preskúmania štátneho financovania politických strán na základe najlepších medzinárodných postupov na účely zohľadnenia výsledkov prezidentských volieb,
- preskúmať hornú hranicu darov fyzických a právnických osôb politickým stranám v súlade s najlepšimi medzinárodnými postupmi a odbornými poznatkami Benátskej komisie,
- pokračovať vo vykonávaní stratégie decentralizácie v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy (séria zmlúv Rady Európy č. 122),
- preskúmať mechanizmy registrácie voličov podľa odporúčaní OBSE/ODIHR s cieľom zabezpečiť presnosť týchto údajov,
- vyvinúť a zaviesť modul „voľby“ – „finančná kontrola“ automatizovaného informačného systému a regulačný rámec, ktorým sa zautomatizuje proces podávania správ, zberu, analyzovania finančných správ politických strán a volebných kandidátov a zlepši sa prístup verejnosti k týmto informáciám. Zaviesť účinné sankcie v prípade porušení a zabezpečiť, aby bremeno dokazovania pôvodu finančných prostriedkov znášali strany. Vykonať možnosť zhabania neobjasneného majetku,
- zaviesť účinné mechanizmy na riadenie a koordináciu tokov pomoci v súlade s potrebami vlády,
- pokračovať v reforme verejnej správy v súlade so zásadami verejnej správy (na ústrednej aj miestnej úrovni, ako aj s územnou reformou) po porade s občianskou spoločnosťou a jej rozsiahlejším zapájaním, s cieľom vybudovať zodpovednú, efektívnu, transparentnú a profesionálnu verejnú službu založenú na schopnostiach a dôkazoch so svojím náležitým etickým kódexom, bez politických tlakov,
- v súlade so stratégiou PAR optimalizovať verejnú správu na vnútroštátnej a miestnej úrovni,
- pravidelne využívať posudzovania vplyvu ex-ante, zabezpečiť, aby boli náklady na reformy systematicky odhadované a vytvoriť fóra na riešenie sporov medzi ministerstvami na vysokej administratívnej aj politickej úrovni,
- zaviesť transparentný a konkurencieschopnejší mzdový systém pre štátnych zamestnancov v záujme prilákania a udržania talentu,
- poskytovať občanom jednoducho dostupné informácie o ich právach na dobrú správu, prístup k informáciám, správne súdnictvo a o práve žiadať o náhradu tak, aby občania vedeli, kde a ako sa majú sťažovať, zabezpečiť účinné a konkrétne opatrenia nadväzujúce na žiadosti a sťažnosti občanov,
- zabezpečiť inštitucionálne a organizačné zlepšenia potrebné na posilnenie parlamentného dohľadu vrátane režimov spolupráce s verejným externým auditom;
- posilniť schopnosť ministerstva financií plniť úlohu ústredného fiškálneho orgánu a zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť,
- naďalej zlepšovať stratégiu riadenia verejných financií a účinne vykonávať modernizovanú stratégiu riadenia verejných financií,
- zriadiť priebežný viacročný program verejných investícií vedený ministerstvom financií s cieľom zabezpečiť prioritné investície na vnútroštátnej úrovni vo viacročnom rozpočtovom rámci,
- zabezpečiť inštitucionálne a organizačné zlepšenia potrebné na posilnenie externého dohľadu vrátane ďalšieho rozvoja funkcie externého auditu Účtovného dvora Moldavskej republiky, a to v súlade s normami Medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií a režimami spolupráce medzi parlamentom a verejným externým auditom,

- vykonávať disciplinárne konania podľa potreby a účinne uplatňovať sankcie,
 - postupne reformovať verejné účtovné štandardy a štandardy externého výkazníctva,
- ii) Ďalšie reformovanie sektora súdnictva, najmä zabezpečenie nezávislosti, nestrannosti, odbornosti a účinnosti súdnictva vrátane prokuratúry, ktoré by malo byť bez politických či akýchkoľvek iných nenáležitých zásahov. Na realizáciu niektorých prvkov komplexnej reformy sektora súdnictva bude možno nutné prijať zmeny ústavy:

Krátkodobé priority

- vykonať súčasné právne predpisy, ktoré sa týkajú sudcov, prokurátorov, právnikov a iných osôb pôsobiacich v právnej praxi, zabezpečiť nulovú toleranciu voči korupcii a predchádzať korupčnému správaniu akéhokoľvek druhu,
- zabezpečiť, aby nábor sudcov a prokurátorov uskutočňoval nezávislý orgán prostredníctvom transparentného postupu založeného na zásluhách a objektívnych kritériách, ako aj spravodlivých výberových konaniach vrátane povinných písomných skúšok a vnútroštátneho zoznamu voľných pracovných miest, a to v súlade s európskymi normami,
- zabezpečiť, aby povyšovanie sudcov a prokurátorov, a to aj v prípade hlavných prokurátorov a vyšších súdov, uskutočňoval nezávislý orgán prostredníctvom transparentných a spravodlivých výberových konaní založených na zásluhách a objektívnych kritériách, ktoré sú v súlade s európskymi normami,
- zabezpečiť účinné vykonávanie právnych záruk nezávislosti sudcov,
- zabezpečiť účinné vykonávanie disciplinárnych pravidiel a etických kódexov vrátane procesných právnych záruk pre sudcov a prokurátorov a nezávislosť Súdneho inšpektorátu voči Vyššej súdnej rade, ako aj mechanizmy podávania sťažností dostupné pre verejnosť,
- vykonávať pravidlá o funkčnej imunite podľa osvedčených postupov a v súlade s európskymi normami,
- vykonávať balík legislatívnych predpisov o bezúhonnosti v sektore súdnictva,
- zlepšiť transparentnosť a efektívnosť v rozhodovacom procese Vyššej súdnej rady,
- posilniť nezávislosť Vyššej rady prokurátorov v súlade s ustanoveniami zákona o prokuratúre z 25. februára 2016 a dôrazne pokračovať v komplexnej reforme prokuratúry vrátane vykonávania nových právnych predpisov,
- zabezpečiť spravodlivý proces, prístup k spravodlivosti a procesné práva v trestnom konaní v súlade so záväzkami Moldavskej republiky vyplývajúcimi z Európskeho dohovoru o ľudských právach, judikatúry Súdneho dvora a iných relevantných dohovorov Rady Európy zavedením:
 - = právnych predpisov a opatrení zameraných na garantovanie procesných práv podozrivých a obvinených osôb v trestnom konaní,
 - = právnych predpisov, opatrení a zdrojov zameraných na garantovanie práv obetí trestnej činnosti na prístup k spravodlivosti, ochrane, podpore a náhrade, a to aj v systéme trestného súdnictva,
- posilniť vykonávanie právnej pomoci a mechanizmov alternatívneho riešenia sporov,
- zabezpečiť fungovanie účinného elektronického systému riadenia súdnych prípadov so spoľahlivým náhodným pridelovaním prípadov a súdnou štatistikou,

Strednodobé priority

- zabezpečiť nezávislosť justičných orgánov, aby neboli predmetom politického alebo iného nátlaku zo strany administratívy, vlády alebo parlamentu,

- zabezpečiť úplnú nezávislosť všetkých prokurátorov a obmedziť kontrolnú úlohu Úradu generálneho prokurátora, ako sa ustanovuje v novom zákone o prokuratúre,
- zabezpečiť, aby Národný inštitút spravodlivosti poskytoval počiatočnú a priebežnú odbornú prípravu podľa identifikovaných potrieb,
- preukázať výsledky, pokiaľ ide o opatrenia na posilnenie bezúhonnosti a vlastnej zodpovednosti súdnictva, napríklad vetovanie a odsúdenia za trestné činy súvisiace s korupciou,
- pracovať na zlepšení verejného vnímania nezávislosti, bezúhonnosti, transparentnosti a vlastnej zodpovednosti súdnictva,
- napredovať v komplexnej reforme prokuratúry vrátane špecializovaných prokurátorov pre organizovanú trestnú činnosť a korupciu,
- dosiahnuť pokrok, pokiaľ ide o vykonávanie zákona o optimalizácii štruktúry súdnictva, v súlade s akčným plánom, ktorý sa schválil rozhodnutím parlamentu č. 21 z 3. marca 2017,
- zlepšiť prístup k spravodlivosti, najmä pre ženy a zraniteľné skupiny,
- usilovať sa o podstatné skrátenie trvania konania v občianskoprávných aj trestných veciach,
- usilovať sa o zvýšenie miery ukončenia prípadov,

iii) Zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd prostredníctvom komplexnej spolupráce v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd. Táto spolupráca bude zahŕňať činnosti v týchto oblastiach:

Ľudské práva a základné slobody

Krátkodobé priority

- dokončiť a následne vykonávať nový národný akčný plán pre ľudské práva, so zameraním na najzraniteľnejšie skupiny a koordinovať plánovanie a rozpočtové postupy s cieľom vyčleniť dostatok zdrojov na jeho účinné vykonávanie,
- zriadiť národnú radu a sekretariát na navrhovanie, monitorovanie a podávanie správ o vykonávaní nového národného akčného plánu pre ľudské práva,
- zabezpečiť účinný výkon rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva a vytvoriť efektívny mechanizmus parlamentnej kontroly nad ich vykonávaním,
- začať vykonávať stratégiu pre konsolidáciu medzietnických vzťahov na roky 2017 – 2027 a prijať príslušný akčný plán],
- pokročiť v pilotnom vykonávaní Európskej charty pre menšinové a regionálne jazyky v 7 lokalitách ako súčasť úsilia Moldavskej republiky o jej ratifikáciu,
- dokončiť reformu inštitúcie ombudsmana zlepšením zákona o ombudsmanovi č. 52 z 3. apríla 2014 v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie a finančným zabezpečením podľa parížskych zásad,
- zabezpečiť fungovanie národného preventívneho mechanizmu proti mučeniu v súlade s článkom 18 ods. 3 Opčného protokolu k Dohovoru Organizácie Spojených národov proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu,
- ratifikovať protokol č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,
- prijať a vykonávať zmeny právnych predpisov týkajúcich sa trestných činov z nenávisti v záujme ich zosúladenia s európskymi normami. Zintenzívniť úsilie o vyšetrovanie nenávisťných prejavov a trestných činov z nenávisti a reakciu na ne a zabezpečiť obetiam účinný prístup k spravodlivosti.

Strednodobé priority

- zabezpečiť uplatňovanie právnych predpisov na ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov, ako aj zákona o zabezpečení rovnosti, a posilňovať kapacity Rady pre prevenciu a odstránenie diskriminácie (ďalej len „Rada pre rovnosť“),
- zväziť odporúčania štruktúr a odborníkov Rady Európy týkajúce sa súladu s Rámcovým dohovorom na ochranu národnostných menšín, a po dohode s týmito štruktúrami a odborníkmi ich splniť, Venovať v tejto súvislosti pozornosť zabezpečeniu práv osôb patriacich k národnostným menšinám, aj prostredníctvom dialógu a konzultácií s takýmito osobami, a to aj pri zohľadnení príslušných stanovísk Benátskej komisie Rady Európy;
- zlepšiť vykonávanie právnych predpisov o prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím. zlepšiť prístupnosť verejných budov, dopravy a informácií pre osoby so zdravotným postihnutím,
- zabezpečiť účinné vykonávanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím vrátane článkov 12 (Rovnosť pred zákonom) a 14 (Sloboda a bezpečnosť osoby),
- podpísať Opčný protokol k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím,
- pokračovať v deinštitucionalizácii detí,
- zachovávať účinné predsúdne a mimosúdne mechanizmy na urovnávanie sporov v oblasti ľudských práv a základných slobôd,
- poskytovať aj naďalej prístup k informáciám o právach občanov a primeraných právnych riešeniach,
- vykonávať účinné opatrenia na zabránenie neodôvodnenému zatýkaniu a nezákonnému zadržiavaniu berúc do úvahy, že na zabezpečenie riadneho vyšetrovania korupcie alebo iných typov trestných činov môže byť nevyhnutná primeraná úroveň zasahovania do súkromia,
- podporovať a zvyšovať povedomie o ľudských právach a boji proti diskriminácii v oblasti súdnictva, presadzovania práva a verejnej správy,
- uplatňovať zákon z roku 1994 o osobitnom právnom autonómnom postavení Gagauzka na základe odporúčaní Benátskej komisie z roku 2002 a odporúčaní OBSE z roku 2013,
- zabezpečiť procesné práva osôb v policajnej väzbe a vo väzbe v Národnom centre pre boj proti korupcii, ako aj vo vyšetrovacej väzbe.

*Sloboda prejavu*Krátkodobé priority

- pokračovať v práci na zabezpečení slobody prejavu a nezávislosti médií, v súlade s odporúčaniami Rady Európy, Európskej únie a OBSE,
- vytvoriť a prijať stratégiu rozvoja masmédií v súlade s európskymi postupmi,
- nadviazať pravidelný dialóg zameraný na výmenu najlepších postupov v oblasti slobody médií, plurality médií, dekriminalizácie ohovárania, ako aj ochrany zdrojov informácií pre novinárov a kultúrnej rozmanitosti v médiách,
- prijať nový audiovizuálny zákon, ktorý bude v plnom súlade s odporúčaniami OBSE a Rady Európy v súlade s návrhom z roku 2011,
- vytvoriť podmienky pre úplnú nezávislosť verejnoprávnych vysielateľov,

*Spolupráca v oblasti občianskej spoločnosti*Krátkodobé priority

- zapojiť organizácie občianskej spoločnosti vrátane organizácií zastupujúcich zamestnávateľov a odborové organizácie do zhromažďovania informácií a monitorovania politik,
- prijať stratégiu rozvoja občianskej spoločnosti na roky 2017 – 2020 a zabezpečiť jej vykonávanie.

Strednodobé priority

- prijať v súlade s medzinárodnými normami nový zákon o mimovládnych organizáciách, ktorým sa okrem iného zlepši právny rámec na účinné zapojenie občianskej spoločnosti do rozhodovacieho procesu,
- posilniť rámec účasti občianskej spoločnosti na vývoji a monitorovaní vykonávania verejných politík, a to aj zmenou zákona o transparentnom rozhodovaní,
- podporovať a posilňovať finančnú udržateľnosť občianskej spoločnosti a zväziť zavedenie uzatvárania sociálnych zmlúv, rozšírenie programov verejných grantov, uľahčovanie právneho rámca týkajúceho sa darov,
- rozvíjať aktívneho občianskeho ducha a ducha dobrovoľníctva.

*Zlé zaobchádzanie a mučenie*Krátkodobé priority

- účinne riešiť všetky oznámené prípady zlého zaobchádzania so zadržanými osobami zo strany príslušníkov orgánov presadzovania práva, a to najmä vo vyšetrovacej väzbe.

Strednodobé priority

- zaviesť komplexný rámec politiky na prevenciu a boj proti beztretnosti na základe usmernení na odstránenie beztretnosti za závažné porušovanie ľudských práv (Rada Európy, 2011),
- zabezpečiť účinné vyšetrovanie a sankcie za mučenie a zlé zaobchádzanie.

*Práva detí*Strednodobé priority

- vykonať akčný plán na roky 2016 – 2020 o stratégii na ochranu dieťaťa na roky 2014 – 2020.

*Domáce násilie*Krátkodobé priority

- zabezpečiť vykonávanie súčasného legislatívneho a politického rámca o domácom násilí.

Strednodobé priority

- ratifikovať Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násilíu a o boji proti nemu.

*Rovnaké zaobchádzanie*Strednodobé priority

- zabezpečiť harmonizáciu s európskymi normami, pokiaľ ide o zdravotné a bezpečnostné predpisy, pravidlá týkajúce sa materskej dovolenky a pravidiel týkajúce sa zosúladenia rodičovských a pracovných povinností,
- podporovať účasť žien v rozhodovacích procesoch a verejnom, politickom a podnikateľskom živote a uskutočňovať ciele činnosti zamerané na rovnakú účasť a rovnaké zastúpenie žien a mužov v týchto oblastiach.

*Práva odborových organizácií a základné pracovné normy*Strednodobé priority

- pokračovať v práci s cieľom zabezpečiť, aby sa práva odborových organizácií a základné pracovné normy dodržiavali v súlade s európskymi normami a dohovormi Medzinárodnej organizácie práce (MOP),
- pokročiť v zabezpečovaní rodovej rovnosti na trhu práce s osobitným zameraním na zamestnanosť žien,
- vykonávať právne predpisy v oblasti boja proti detskej práci.

2.3 Zahraničná a bezpečnostná politika

Cieľom dialógu a spolupráce v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) je postupná konvergencia vrátane oblasti spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP). Dialóg a spolupráca budú zamerané predovšetkým na otázky predchádzania konfliktom a krízového riadenia, regionálnej stability, odzbrojenia, nešírenie zbraní, kontroly zbraní a kontroly vývozu. Spolupráca v tejto oblasti sa bude zakladať na spoločných hodnotách a na spoločnom záujme, pričom bude zameraná na zvýšenie harmonizácie politík a posilnenie ich účinnosti, a to pri využití bilaterálnych, medzinárodných a regionálnych fór. Bude zahŕňať činnosti s cieľom:

Krátkodobé priority

- podpísať Dohodu medzi Európskou úniou a Moldavskou republikou o bezpečnostných postupoch pri výmene utajovaných skutočností,

Strednodobé priority

- pokračovať v podpore mierového riešenia konfliktov a stability a bezpečnosti medzinárodného spoločenstva, a to na základe účinného multilateralizmu,
- rozvíjať spoluprácu v oblasti sankcií EÚ,
- podporovať rešpektovanie zásady suverenity a územnej celistvosti, neporušiteľnosti hraníc, ako aj nezávislosti, a to v zmysle ustanovení Charty OSN a Helsinského záverečného aktu OBSE,
- posilniť praktickú spoluprácu v oblasti predchádzania konfliktom a krízového riadenia, a to uľahčením účasti Moldavskej republiky v civilných a vojenských operáciách krízového riadenia realizovaných pod vedením EÚ, a poskytovať konzultácie a odbornú prípravu v oblasti SBOP (na základe rámcovej dohody o účasti platnej od 1. júla 2013, ako aj na základe viacstrannej Skupiny Východného partnerstva pre SBOP),

Terorizmus, nešírenie zbraní hromadného ničenia (ZHN) a nezákonný vývoz zbraní

Krátkodobé priority

- uskutočňovať výmenu informácií o teroristických organizáciách, skupinách, ich činnosti a ich podporných sieťach, a to v súlade s medzinárodným právom a právnymi predpismi zmluvných strán, a to aj prostredníctvom dohody o operatívnej a strategickej spolupráci medzi Moldavskou republikou a Europolom, ako aj prostredníctvom dohody o spolupráci medzi Moldavskou republikou a Eurojustom,
- zabezpečiť, aby zákon na boj proti terorizmu bol založený na ľudských právach a podrobený preskúmaniu Benátskou komisiou,
- spolupracovať v oblasti uskutočňovania colných kontrol založených na analýze rizík, ktorých cieľom je zaistiť bezpečnosť a ochranu tovaru, ktorý je dovezený, vyvezený alebo v tranzite,
- spolupracovať pri predchádzaní terorizmu,
- prijať komplexnú stratégiu pre boj proti šíreniu ZHN a CBRN a súvisiaci národný akčný plán.

Strednodobé priority

- spolupracovať s cieľom posilniť medzinárodný konsenzus o boji proti terorizmu založený na ľudských právach vrátane právneho vymedzenia teroristických činov,
- pokračovať v zlepšovaní legislatívneho a regulačného vnútroštátneho rámca v oblasti boja proti terorizmu, a to najmä pri plnom rešpektovaní právneho štátu, medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, práva týkajúceho sa utečencov a humanitárneho práva a v plnom súlade s príslušnými dohovormi OSN a Rady Európy, napríklad Dohovorom Rady Európy z roku 2005 o predchádzaní terorizmu (CETS 196) a jeho Dodatkovým protokolom a Dohovorom Rady Európy o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti a o financovaní terorizmu (CETS 198),
- klásť väčší dôraz na chápanie stimulov radikalizácie a faktorov prispievajúcich k násilnému extrémizmu a boj proti nim,
- skúmať možnosti pre spoluprácu, a to aj v budovaní kapacít, v oblasti bezpečnosti letectva (vrátane letísk) a ochrany ľahkých cieľov,

- rozvíjať spôsoby spolupráce v oblasti boja proti obchodovaniu so zbraňami a ničenia zásob,
- rozvíjať spôsoby spolupráce a výmenu informácií o odhaľovaní a sledovaní nelegálnych zbraní,
- spolupracovať a prispievať k boju proti šíreniu ZHN a súvisiacich materiálov a ich nosičov dôsledným plnením záväzkov zmluvných strán, ktoré im vyplývajú z medzinárodných zmlúv a dohôd o odzbrojení a nešírení zbraní, ako aj z ďalších príslušných medzinárodných záväzkov, a ich vykonávaním na vnútroštátnej úrovni,
- vytvoriť účinný systém vnútroštátnej kontroly vývozu a tranzitu tovaru súvisiaceho so ZHN, a to aj pokiaľ ide o kontrolu technológií dvojitého použitia v súvislosti s konečným použitím ZHN, a to pri zavedení účinných sankcií za porušenia kontrol vývozu,
- riešiť nezákonný obchod s ručnými a ľahkými zbraňami vrátane ich munície, v súlade s platnými medzinárodnými dohodami a rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných nástrojov uplatniteľných v tejto oblasti,
- pokračovať v spolupráci v oblasti kontroly vývozu konvenčných zbraní na základe spoločnej pozície EÚ o kontrole vývozu vojenskej technológie a materiálu.

Podnesterský konflikt

Strednodobé priority

- udržiavať funkčnosť všetkých existujúcich platforiem dialógu a formátov rokovaní, ktoré sú zamerané na identifikáciu životaschopných riešení problémov, ktorým čelia ľudia na oboch brehoch rieky Dnester, a komplexne a mierovo urovnať podnesterský konflikt na základe zvrchovanosti a územnej celistvosti Moldavskej republiky v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc s osobitným postavením podnesterského regiónu,
- vytvoriť víziu urovnania podnesterského konfliktu ako základ pre spoluprácu s podnesterskou stranou,
- ďalej pokračovať v účinnej spolupráci medzi EÚ a Moldavskou republikou zameranej na urovanie podnesterského konfliktu a podporovanie opatrení na budovanie dôvery, a to v dohodnutej podobe rozhovorov, ako aj pokiaľ ide o konzultácie o opatreniach pre obdobie po urovaní konfliktu,
- posilniť dialóg s cieľom objasniť výhody dohody o pridružení a zabezpečiť jej uplatniteľnosť na celom území Moldavskej republiky a zároveň prijať opatrenia na legalizáciu činnosti podnikateľských subjektov z ľavého brehu rieky Dnester,
- pokračovať v konštruktívnom dialógu v súvislosti so situáciou v centrálnej (podnesterskej) časti hranice medzi Moldavskou republikou a Ukrajinou so všetkými relevantnými stranami,
- vytvoriť platformu pre dialóg medzi zástupcami občianskej spoločnosti a médií z pravého a ľavého brehu rieky Dnester.

Medzinárodný trestný súd

Krátkodobé priority

- vykonávať Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu a súvisiace nástroje, a to s náležitým ohľadom na zachovanie jeho bezúhonnosti.

2.4 Spolupráca v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti

Očakáva sa, že Moldavská republika bude neustále spĺňať požiadavky stanovené v štyroch blokoch akčného plánu o liberalizácii víz zo 16. decembra 2010. Účinné a udržateľné vykonávanie všetkých referenčných hodnôt obsiahnutých v akčnom pláne vrátane hodnôt v bloku 3 (Verejný poriadok a bezpečnosť) je veľmi dôležité pre udržanie bezvízového režimu s EÚ. V súlade s revidovaným mechanizmom pozastavenia oslobodenia od vízovej povinnosti ⁽¹⁾ sa môže bezvízové cestovanie pozastaviť v prípadoch, ak už nie je splnená jedna alebo viac referenčných hodnôt. V prípade odôvodnených obáv týkajúcich sa splnenia konkrétnych referenčných hodnôt akčného plánu Moldavská republika na požiadanie poskytne Európskej únii informácie.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/371 z 1. marca 2017, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 539/2001 uvádzajúce zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať víza pri prekračovaní vonkajších hraníc členských štátov, a krajín, ktorých štátni príslušníci sú oslobodení od tejto povinnosti (revízia mechanizmu pozastavenia) (Ú. v. EÚ L 61, 8.3.2017, s. 1).

Okrem toho, zmluvné strany berú riadne na vedomie odporúčania získané po misiách partnerského hodnotenia organizovaných v rokoch 2015 a 2016, ktoré boli zamerané na posúdenie odvetví súdnictva, boja proti korupcii a boja proti praniu špinavých peňazí v Moldavskej republike. V tomto zmysle sa Moldavská republika zaväzuje používať uvedené odporúčania spolu s ďalšími odporúčaniami EÚ, ako aj s ďalšími odporúčaniami medzinárodných organizácií, na rozvoj politického dokumentu po roku 2016 v oblasti boja proti korupcii a v politických dokumentoch po roku 2017 v oblasti súdnictva a boja proti praniu špinavých peňazí.

Zmluvné strany budú okrem toho spolupracovať v oblastiach uvedených ďalej s cieľom:

Ochrana osobných údajov

Strednodobé priority

- pokračovať v harmonizácii vnútroštátneho právneho rámca v oblasti ochrany osobných údajov s právom EÚ s osobitným zameraním na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 ⁽¹⁾ a smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 ⁽²⁾,
- pokračovať vo vykonávaní právneho rámca ochrany osobných údajov vo všetkých odvetviach s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany údajov v súlade s európskymi nástrojmi a normami,
- pokračovať v posilňovaní budovania kapacít Národného centra pre ochranu osobných údajov.

Boj proti organizovanej trestnej činnosti

Krátkodobé priority

- vymedziť a rozdeliť za jasných podmienok, aké sú zodpovednosti a právomoci polície, ktoré sa vykonajú na účel zhromažďovania spravodajských informácií a zberu a využívania (forenzných) dôkazov,
- vytvoriť a účinne zlepšovať systém finančných vyšetrovaní zameraných na vyhľadávanie, zhabanie a konfiškáciu majetku pochádzajúceho z organizovanej trestnej činnosti,
- Každoročne uverejňovať správu o činnosti špecializovaných prokurátorov, ktorí zodpovedajú za boj proti organizovanej trestnej činnosti.

Strednodobé priority

- ďalej na celom území vykonávať a posilňovať koncepciu policajnej práce založenej na spravodajských informáciách, ktorá si vyžaduje dobre rozvinutý systém analýzy a riadenia rizík a hrozieb (metodika Europolu uplatnená v kontexte jeho hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti – SOCTA).
- jasne opísať nástroje (vrátane špeciálnych vyšetrovacích prostriedkov, keď sa majú použiť) a podmienky, za ktorých môžu byť použité pri vyšetrovaní.

Reforma polície

Krátkodobé priority

- dokončiť zriadenie zodpovednej, spoľahlivej a účinnej policajnej organizácie integrovanej do ministerstva vnútra. Politické vedenie ministerstva bude obmedzené na stanovenie strategických priorít a všeobecných politík policajných síl. Pokiaľ ide o operačné činnosti policajných síl, nebude existovať právo príkazov ani zákazov,
- zaviesť policajnú prácu v komunitách a zabezpečiť, aby sa občania mohli na políciu ľahko obracať s informáciami,
- posilniť vlastnú zodpovednosť a zabezpečiť, aby nedochádzalo k neprimeranému vplyvu na políciu.

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89).

Strednodobé priority

- vykonávať stratégiu v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti, a to aj pokiaľ ide o verejný poriadok a zvládanie davu,
- pokračovať vo vykonávaní stratégie rozvoja polície na roky 2016 – 2020 s osobitným zameraním na modernizáciu policajných síl z hľadiska a) riadenia ľudských zdrojov, b) techník riadenia a c) prevádzkových spôsobilostí (rešpektovanie základných ľudských práv v zaobchádzaní s osobami zadržanými políciou, rozvoj účinných vzťahov polície so širokou verejnosťou, aktualizáciu jej prostredia IKT, zlepšenie schopností v oblasti vyšetrovania miest trestných činov a ďalší rozvoj stratégie polície na boj proti korupcii),
- prijať rozvojovú stratégiu pre jednotky karabinierov a zabezpečiť pokrok vo vykonávaní stratégie,
- zaviesť účinný systém na ochranu svedkov (špecializovaný útvar) a poskytnúť potrebné záruky svedkom, aby boli chránení pred zavražďovaním a fyzickými hrozbami,
- propagovať kultúru bezúhonnosti a etických hodnôt v rámci celého ministerstva vnútra a polície. Vyvinúť pravidlá a normy správania na prevenciu a účinné sankcionovanie pochybení polície. Vytvoriť nástroje na posúdenie efektívnosti a účinnosti činností polície,
- zriadiť Spoločné stredisko odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva (JLETC) s cieľom zabezpečiť primeranú základnú odbornú prípravu a odbornú prípravu špecializovanú na služby vrátane vysoko špecializovanej odbornej prípravy v prípade potreby. Na základe pracovnej dohody medzi Moldavskou republikou a Európskou policajnou akadémiou (CEPOL) z roku 2012 JLETC nadviaže úzky prevádzkový vzťah s CEPOL,
- zlepšiť podmienky zadržiavania v rámci polície,
- Na základe najlepších postupov EÚ zabezpečiť, aby sa zriadil nezávislý mechanizmus dohľadu nad políciou, ktorý bude monitorovať celkové fungovanie policajných jednotiek a spôsob, akým všetci príslušníci s policajnými právomocami vykonávajú policajnú činnosť.
- zvýšiť kapacity rýchlej reakcie zo strany polície.

Policajná spolupráca a databázyKrátkodobé priority

- ďalej rozvíjať automatizovanú centralizovanú databázu s údajmi o vyšetrovaní aj trestnom stíhaní (vnútroštátny elektronický systém správy prípadov), aby sa predišlo riziku prekrývania prípadov trestnej činnosti a neschopnosti nájsť súvislosti medzi prípadmi, ktoré majú často značný geografický a dokonca medzinárodný záber. Takýto systém by v ideálnom prípade pokrýval všetky časti reťazca vyšetrovania/trestného stíhania vrátane informácií o vyhľadávaní, zmrazení a konfiškácii majetku,
- pokračovať v zlepšovaní národného štatistického nástroja zavedeného na meranie miery kriminality a miery ukončenia prípadov. Mal by sa účinne používať ako riadiaci nástroj pri príprave nových politických priorít.

Strednodobé priority

- zabezpečiť, aby v rámci jednotnej administratívnej štruktúry (jednotné kontaktné miesto) mali centrálné útvary pre medzinárodnú policajnú spoluprácu (národná jednotka Europolu a národná ústredňa Interpolu) prístup k relevantným vnútroštátnym a medzinárodným databázam,
- posilniť (kvalitatívne a kvantitatívne) spoluprácu a výmenu údajov medzi Moldavskou republikou a Europolom v cezhraničných trestných veciach.
- vypracovať strategickú analýzu fenoménu trestnej činnosti na globálnej a sektorovej úrovni a oboznámiť s ňou príslušné orgány presadzovania práva a Europol,
- vypracovať viacročné akčné plány, v ktorých sa stanovujú operačné priority orgánov presadzovania práva na základe hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti,
- posilniť výmenu informácií s EÚ a jej členskými štátmi v oblasti boja proti terorizmu, nelegálneho prisťahovalectva, prania špinavých peňazí a finančných záležitostí.

*Boj proti nezákonným drogám*Krátkodobé priority

- zúčastňovať sa európskej informačnej siete pre drogy a drogovú závislosť (Reitox) Európskeho monitorovacieho centra pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA) a príslušných zasadnutí expertov organizovaných EMCDDA v rámci dostupného rozpočtu,
- vykonávať jasné pridelovanie úloh a koordináciu medzi orgánmi zodpovednými za zníženie dopytu po drogách, ako aj medzi orgánmi zapojenými do znižovania ponuky drog.

Strednodobé priority

- rozšíriť koordináciu na všetky aspekty protidrogovej politiky vrátane sociálnych aspektov a aspektov verejného zdravia, opatrení na presadzovanie, medzinárodnej spolupráce a politiky v oblasti mládeže,
- schváliť a vykonávať národný akčný plán na roky 2017 – 2018 týkajúci sa realizácie národnej protidrogovej stratégie na roky 2011 – 2018.

Obchodovanie s ľuďmi

- schváliť a vykonávať národnú stratégiu na prevenciu a boj proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2017 – 2022, ktorá sa bude vzťahovať aj na vnútroštátny referenčný systém,
- pokračovať v zjednodušení informačného toku zlepšením komunikácie a spolupráce medzi Europolom a národnými viacodvetvovými útvarmi presadzovania práva Moldavskej republiky, ako aj medzi týmito útvarmi,
- zabezpečiť budovanie kapacít v inštitúciách presadzovania práva na účely zabezpečenia spolupráce s agentúrami EÚ v prevencii a boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

Boj proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí

- posilniť schopnosť príslušného vyšetrovacieho útvaru v snahách o identifikáciu detských obetí sexuálneho zneužívania, najmä detskej pornografie,
- zriadiť štruktúry na vykonávanie individuálneho posúdenia každej konkrétnej detskej obeť sexuálneho zneužívania s cieľom stanoviť osobitnú pomoc a podporu,
- zabezpečiť osobitného zástupcu pre detské obeť sexuálneho zneužívania, ak nositelia rodičovských práv a povinností nesmú zastupovať dieťa z dôvodu konfliktu záujmov alebo ak je dieťa bez sprievodu, alebo je oddelené od rodiny,
- sprístupniť náležité intervenčné opatrenia alebo programy na riadenie individuálneho rizika spojeného so všetkými obvinenými páchatelmi sexuálneho zneužívania alebo vykorisťovania detí.

*Boj proti počítačovej kriminalite*Krátkodobé priority

- posilniť spoluprácu s EC3 Europolu.

Strednodobé priority

- investovať do budovania kapacít (vrátane kapacít orgánov trestného súdnictva), know-how a špecializácie v boji proti počítačovej kriminalite (akcie osobitne zamerané na počítačovú kriminalitu, bilaterálne programy v oblasti súdnictva/polície),
- posilniť spoluprácu v boji proti počítačovej kriminalite a sexuálnemu vykorisťovaniu detí zladením priorít a zjednotením komunikácie,

- preskúmať možnosti spolupráce najmä v oblasti ochrany kritických infraštruktúr, ako sa uvádza v smernici Rady 2008/114/ES ⁽¹⁾, a to aj s prihliadnutím na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 ⁽²⁾, ako aj prepojenie s riešením hybridných hrozieb nadväzujúc na predchádzajúce programy EÚ a iných darcov zamerané na kybernetickú odolnosť,
- posilniť spoluprácu na zlepšenie kybernetickej odolnosti a pripravenosti na ňu: uľahčiť vypracúvanie národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti na obdobie po roku 2020 vychádzajúc z prístupu spočívajúcom v zapojení viacerých zainteresovaných strán, zriadiť národný tím reakcie na núdzové počítačové situácie (CERT), propagovať vytvorenie vhodných koordinačných rámcov a štruktúr u subjektov verejného sektora a v súkromnom sektore,
- spolupracovať na zabezpečení vykonávania opatrení OBSE na budovanie počítačovej dôvery, ktorých cieľom je zvýšiť transparentnosť a spoluprácu na regionálnych a nižších regionálnych úrovniach,
- uplatňovať Budapeštiansky dohovor, najmä pokiaľ ide o procesné právo na účely vnútroštátnych vyšetrovaní, verejno-súkromnej spolupráce a medzinárodnej spolupráce.

Predchádzanie korupcii a konfliktom záujmov a boj proti nim

Krátkodobé priority

- Vykonávať zákon o bezúhonnosti.
- Vykonávať zákon, ktorým sa od všetkých príslušných úradníkov a ich blízkych príbuzných vyžaduje predkladanie majetkových priznaní a nahlasovanie potenciálnych konfliktov záujmov v súvislosti s ich osobnými záujmami alebo osobnými záujmami ich blízkych príbuzných a zabezpečiť účinné vykonávanie postupu presadzovania. Správnosť obsahu majetkových priznaní/vyhlásení o potenciálnych konfliktoch záujmov by mal posudzovať Národný orgán pre bezúhonnosť (NIA) a súvisiace trestné vyšetrovanie by malo vykonávať Národné centrum pre boj proti korupcii (NAC). Posúdenia by mali byť náležite zoradené podľa priority, s hlavným ťažiskom na priznania a vyhlásenia na vysokej úrovni vrátane sudcov a prokurátorov,
- zabezpečiť dostatočné opatrenia v nadväznosti na podozrivé priznania a vyhlásenia a systematicky uplatňovať sankcie (pokuty, disciplinárne opatrenia a iné) v prípade nepravdivých vyhlásení alebo priznaní, oneskorených vyhlásení alebo priznaní, alebo nepriznania majetku. Bremeno dokazovania pôvodu peňazí alebo majetku musí znášať daný úradník. Pokračovať v uverejňovaní majetkových priznaní,
- zabezpečiť postupný prechod na elektronické predkladanie vyhlásení,
- zabezpečiť úplné fungovanie NIA,
- vyvinúť transparentné mechanizmy menovania založené na schopnostiach a odbornosti pre Radu pre bezúhonnosť, riadiacich a bezpečnostných inšpektorov NIA s cieľom zabezpečiť, aby bol NIA nezávislý a bez akýchkoľvek politických vplyvov. Zabezpečiť, aby mal NIA prístup k potrebným registrom vrátane všetkých štátnych a súkromných záznamov s cieľom zabezpečiť efektívne overenie majetku a osobných záujmov,
- zabezpečiť zastúpenie občianskej spoločnosti v Rade pre bezúhonnosť,
- prijať zákon o primeraných odrádzajúcich sankciách za trestné činy korupcie a prania špinavých peňazí,
- začať účinne vykonávať novú stratégiu pre bezúhonnosť a boj proti korupcii ako strategický nástroj navrhnutý na prevenciu a obmedzenie korupcie v súlade s hodnotami a normami EÚ. posilniť kapacity monitorovacej skupiny pre vykonávanie národnej stratégie pre bezúhonnosť a boj proti korupcii v úzkej spolupráci s parlamentom, vládou, justíciou, súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou,
- zabezpečiť účinnú spoluprácu a poskytovanie pomoci príslušným inštitúciám a orgánom EÚ vrátane Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), pokiaľ ide o kontroly na mieste a hospodárenie s prostriedkami EÚ poskytovanými v súlade s príslušnými pravidlami a postupmi, resp. kontrolu hospodárenia s nimi.

⁽¹⁾ Smernica Rady 2008/114/ES z 8. decembra 2008 o identifikácii a označení európskych kritických infraštruktúr a zhodnotení potreby zlepšiť ich ochranu (Ú. v. EÚ L 345, 23.12.2008, s. 75).

⁽²⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 zo 6. júla 2016 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov v Únii (Ú. v. EÚ L 194, 19.7.2016, s. 1).

Strednodobé priority

- zlepšiť mechanizmus pre koordináciu a spoluprácu v boji proti korupcii medzi agentúrami pre boj proti korupcii, ako sú NAC, NIA, generálna prokuratúra, útvar vnútornej ochrany a boja proti korupcii ministerstva vnútra a spravodajská a bezpečnostná služba,
- vytvoriť účinný mechanizmus koordinácie boja proti korupcii, proti praniu špinavých peňazí a proti financovaniu terorizmu v rámci verejnej správy na úrovni vlády,
- posilniť úlohu NAC v boji proti korupcii s cieľom prinášať konkrétne výsledky. Zabezpečiť, aby malo dostatočný rozpočet a ľudské zdroje, jasné povinnosti, dostatočné právomoci a potrebnú autonómiu a aby bolo chránené pred nenáležitými politickými vplyvmi a aby dobre spolupracovalo s inými inštitúciami presadzovania práva zapojenými do boja proti korupcii, najmä s prokuratúrou pre boj proti korupcii,
- pokračovať vo zvyšovaní informovanosti o rôznych formách a typoch korupcie a o tom, ako im predchádzať. Pravidelne by sa mali uskutočňovať informačné kampane. Komunikačné nástroje a stratégie musia byť prispôbené príslušnému publiku a ich účinok sa musí pravidelne hodnotiť,
- zlepšiť systém vyšetrovania a stíhania vysokopostavených úradníkov za prípady korupcie a zabezpečiť transparentnosť a nestrannosť súdneho konania, okrem iného vytvorením podmienok pre pokrytie otvorenými médiami. V tejto súvislosti by sa prokuratúra pre boj proti korupcii mala zamerať na korupciu na vysokej úrovni a posilniť svoje spôsobilosti v boji proti korupcii na vysokej úrovni,
- dosiahnuť hmatateľnejšie výsledky v boji proti korupcii zlepšením záznamov orgánov bojujúcich proti korupcii účinnejšími sankciami a skutočnými trestami, osobitne proti vysokopostaveným úradníkom,
- zmeniť právne predpisy s cieľom obmedziť mandát prokuratúry pre boj proti korupcii na korupciu na vysokej úrovni a presunúť ďalšie prípady korupcie, ktoré vyšetroval NAC, bežným prokurátorom,
- rozvinúť a zlepšiť komplexný a jednotný legislatívny rámec na podporu bezúhonnosti vo verejnom sektore,
- dôkladne vyšetrovať bankové podvody s cieľom vymôcť spreneverené peniaze a pravidelne podávať správu o pokroku vo vyšetrovaní transparentným spôsobom,
- informovať EÚ o hlavných výsledkoch prebiehajúcej druhej fázy vyšetrovania zo strany agentúry Kroll za podmienok dohodnutých s agentúrou Kroll bez toho, aby bolo ohrozené ďalšie vyšetrovanie a vymáhanie majetku,
- zabezpečiť funkčnú spoluprácu systému elektronickej bezúhonnosti so všetkými štátnymi a súkromnými záznamami potrebnými pre efektívne overenie majetku a osobných záujmov,
- ďalej vykonávať systém posúdenia bezúhonnosti inštitúcií zo strany NAC a riadenie rizika korupcie zo strany verejných inštitúcií.

*Boj proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a finančnej trestnej činnosti*Krátkodobé priority

- zosúladiť právne predpisy so 4. smernicou o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu,
- zvýšiť odborné a prevádzkové kapacity finančnej spravodajskej jednotky s cieľom účinne vykonávať všetky úlohy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, a najmä v oblasti zlepšovania finančného spravodajstva,
- finančná spravodajská jednotka by mala vo väčšej miere a aktívne riešiť obvinenia z prania špinavých peňazí a financovania terorizmu a mala by začať s orgánmi, na ktoré sa vzťahuje oznamovacia povinnosť, ktoré systematicky nahlasujú podozrivé transakcie a ktoré by mali byť sankcionované, ak túto oznamovaciu povinnosť nespĺnia,
- posilniť preventívny režim zaistenia tým, že sa príslušným nahlasujúcim subjektom umožní, aby mali právomoc pozastaviť podozrivé finančné transakcie,
- zriadiť vnútroštátnu službu na vymáhanie majetku, ktorou bude prostredníctvom posilnenej spolupráce podporovať čo najrýchlejšie sledovanie majetku, v rámci celej EÚ, pochádzajúceho z trestnej činnosti,

Strednodobé priority

- vykonávať celkovú politiku/stratégiu pre finančnú trestnú činnosť a finančné vyšetrovanie, ktorá by zahŕňala všetky príslušné orgány vrátane prokuratúry, zameranú na zrýchlenie zložitých a zdĺhavých vyšetrovaní v oblasti finančnej trestnej činnosti. Zaradiť do stratégie koncepciu paralelných finančných vyšetrovaní a policajnej práce založenej na spravodajských informáciách s cieľom umožniť, aby sa na základe analýzy údajov prijali proaktívne opatrenia na presadzovanie,
- zlepšiť a vykonať odolný legislatívny rámec boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ktorý je v súlade s rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a odporúčaniami FATF a v súlade s výsledkami vzájomných hodnotení v rámci výboru expertov pre vyhodnocovanie opatrení proti praniu špinavých peňazí (MONEYVAL),
- zaviesť spoľahlivé a ambiciózne právne predpisy týkajúce sa zhabania a konfiškácie majetku, ktoré presahujú minimálne normy stanovené na úrovni EÚ a teda zahŕňajú napr. aj ustanovenia o konfiškácii, ktorá nie je založená na predchádzajúcom odsúdení (alebo o civilnej konfiškácii),
- zlepšiť operatívnu spoluprácu v oblasti konfiškácie, vymáhania majetku a správy majetku prostredníctvom účinnej komunikácie a výmeny najlepších postupov medzi úradom Moldavskej republiky pre vymáhanie majetku a EÚ,
- zlepšiť prevádzkovú spoluprácu medzi finančnými spravodajskými, policajnými, finančnými inšpekčnými, daňovými a colnými službami a jednotkami prostredníctvom interoperability a výmen údajov (napríklad na základe dohôd na mieru o výmene údajov). Na uľahčenie operačnej spolupráce by sa mali vymenovať styční dôstojníci. Mali by sa zväziť možnosti dočasnej výmeny členov personálu na účely odbornej prípravy,
- v spolupráci so Spoločným strediskom odbornej prípravy v oblasti presadzovania práva (pozri vyššie) vytvoriť programy odborného vzdelávania s jasným procesom akreditácie pre vyšetrovateľov a analytikov finančnej trestnej činnosti a umožniť kolegom z iných oblastí, aby sa zúčastňovali odbornej prípravy v oblasti finančných vyšetrovaní, a podnecovať ich k tomu. Význam finančného vyšetrovania by sa mal náležite odraziť v odbornej príprave vyšetrovateľov, prokurátorov a sudcov,
- vypracovať usmernenia a pokyny pre orgány, na ktoré sa vzťahuje oznamovacia povinnosť, ktoré systematicky nahlasujú podozrivé transakcie, s cieľom zlepšiť účinnosť vykonávania právnych predpisov týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.

Spolupráca v oblasti migrácie, azylu a riadenia hraníc

Migrácia a azyl

Krátkodobé priority

- pokračovať vo vykonávaní readmisnej dohody medzi EÚ a Moldavskou republikou a naďalej poskytovať pomoc v záujme opätovnej integrácie občanov Moldavskej republiky,
- pokračovať v poskytovaní informácií, ktorých cieľom je objasniť práva a povinnosti bezvízového cestovania vrátane informácií o pravidlách, ktorými sa upravuje prístup na trh práce EÚ (aj prostredníctvom imigračného portálu EÚ), o rámci EÚ o zákonnej migrácii (smernice o podmienkach vstupu a pobytu určitých kategórií štátnych príslušníkov tretích krajín) a o zodpovednosti za zneužívanie práv v bezvízovom režime, ako aj o právach a povinnostiach týkajúcich sa systémov zdravotníctva členských štátov EÚ,
- pokračovať v rozvoji praktickej spolupráce v rámci partnerstva v oblasti mobility medzi EÚ a Moldavskou republikou.

Strednodobé priority

- podporiť a zlepšiť spoluprácu v rámci partnerstva v oblasti mobility medzi EÚ a Moldavskou republikou aktívnou účasťou členských štátov EÚ s osobitným zameraním na zložku migrácie a rozvoja,
- posilniť existujúcu infraštruktúru (vrátane zariadení určených na zaistenie) a personálne obsadenie zodpovedných orgánov s cieľom zabezpečiť účinný návrat štátnych príslušníkov tretích krajín s neoprávneným pobytom a/alebo ktorí nelegálne prechádzajú cez územie Moldavskej republiky, a zabezpečiť dodržiavanie ľudských práv zaistených prisťahovalcov,
- pokračovať v posilňovaní existujúceho integračného rámca prostredníctvom integračných centier,

- posilniť činnosť úradu pre migráciu a azyl ako hlavného aktéra v systéme počítania a riadenia migračných tokov, a to: 1. posilnením právneho rámca, podmienok prijímania a dokumentácie cudzincov, 2. posilnením regionálnych služieb v boji proti nezákonnému pobytu cudzincov a v počítaní cudzincov, 3. zlepšením infraštruktúry, ako aj pridelením potrebných finančných a ľudských zdrojov,
- pokračovať v posilňovaní systému zberu a analýzy údajov o migračných tokoch a azyle aktualizáciou rozšíreného migračného profilu a pokračovať vo vypracúvaní hodnotiacich správ o analýze rizika v oblasti migrácie a azylu,
- pokračovať v účinnom vykonávaní právnych predpisov o azyle, ktoré poskytujú stabilný rámec pre ochranu osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu, s posilnením infraštruktúry prijímacieho centra pre žiadateľov o azyl,
- vyškolit štátnych zamestnancov, zamestnancov ministerstva vnútra a sudcov v oblasti azylu a migrácie,
- presadzovať integrovaný prístup v oblasti diaspóry a konsolidovať kapacity vnútroštátnych a miestnych orgánov v záležitostiach súvisiacich s diasporou,
- rozvíjať účinnejšie spôsoby propagovania cirkulujúcej migrácie.

Riadenie hraníc

Krátkodobé priority

- ďalej posilňovať riadenie hraníc a udržať vysokú kvalitu hraničných kontrol a hraničného dozoru, rozšíriť a skvalitniť pevné a mobilné kamerové systémy,
- posilniť spoločné riadenie hraníc na hraniciach medzi EÚ a Moldavskou republikou, a to aj prostredníctvom spoločnej kontroly hraníc a výmeny informácií (a to aj pred príchodom).

Strednodobé priority

- naďalej zabezpečovať primeranú infraštruktúru, technické vybavenie, informačné systémy a finančné a ľudské zdroje v súlade so stratégiou a akčným plánom Moldavskej republiky v oblasti integrovaného riadenia hraníc (IBM),
- naďalej posilňovať spoluprácu v riadení hraníc s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex),
- posilniť systém koordinácie hraníc na vnútroštátnej úrovni,
- modernizovať situačný obraz na vnútroštátnej a miestnej úrovni posilnením analýzy rizík, analýzy informácií a výmeny informácií s vnútroštátnymi a medzinárodnými partnermi.

Právna spolupráca

Strednodobé priority

- posilniť (kvalitatívne a kvantitatívne) spoluprácu medzi Moldavskou republikou a Eurojustom v cezhraničných trestných veciach,
- ďalej posilňovať justičnú spoluprácu v občianskych a obchodných veciach, a to:
 - = pristúpením k mnohostranným dohovorom o občianskoprávnej justičnej spolupráci, a najmä k Dohovoru o vykonávaní dôkazov v cudzine v občianskych a obchodných veciach z roku 1970, ako aj vykonávaním týchto dohovorov,
 - = pristúpením k mnohostranným dohovorom o ochrane detí, a to predovšetkým k dohovorom Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v oblasti rodinného práva, ako aj vykonávaním týchto dohovorov,
 - = vytváraním podmienok na pristúpenie k Dohovoru o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní, výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996, ako aj vykonávaním tohto dohovoru, a to najmä prostredníctvom hodnotenia národných kapacít a zdrojov,

- posilnením justičnej spolupráce v trestných veciach prostredníctvom prístúpenia k príslušným dohovorom, a to najmä dohovorom Rady Európy, ako aj ich vykonávaním.

2.5 Obchod a záležitosti súvisiace s obchodom (prehĺbená a komplexná zóna voľného obchodu)

Prehĺbená a komplexná zóna voľného obchodu tvorí rozsiahlu časť dohody o pridružení. Očakáva sa preto, že vykonaniu tejto časti, obsahujúcej v hlave V (obchod a záležitosti súvisiace s obchodom) dohody, bude pridelená priorita zodpovedajúca jej dôležitosti v celkovom kontexte dohody o pridružení a v rámci vzťahov medzi EÚ a Moldavskou republikou.

Obchod s tovarom

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme uplatňovania ustanovení o prístupe na trh pre tovar vrátane energie, a to najmä prostredníctvom spoločných konzultácií, s cieľom:

Krátkodobé priority

- dosiahnuť ďalšie zlepšenie v oblasti štatistiky obchodnej bilancie s cieľom umožniť, aby zmluvné strany správne pokračovali v uplatňovaní mechanizmu na zabránenie obchádzania dohodnutých pravidiel,
- spolupracovať pri realizácii plánu na zlepšenie konkurencieschopnosti Moldavskej republiky,
- vymieňať si informácie o aktuálnom dianí v Moldavskej republike v rámci problematiky prístupu na trh a jej politiky v oblasti prístupu na trh.
- realizovať opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia pre prevádzkovateľov obchodných podnikov.

Strednodobé priority

- zvýšiť vývoznú kapacitu Moldavskej republiky, a to aj spustením schém finančnej a nefinančnej podpory (grantov) rozvoja vývozu pre jednotlivé spoločnosti,
- posilniť spoluprácu medzi EÚ a Moldavskou republikou v procese prípravy a vykonávania právnych predpisov, ktoré môžu byť potrebné na vykonanie ustanovení o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu,
- odstrániť clá na tovar s pôvodom v EÚ v súlade s prílohou XV-D dohody o pridružení,
- zabezpečiť súlad s ustanoveniami o energetike súvisiacimi s obchodom,
- vykonávať vývozné prvky na roky 2018 – 2020 národnej stratégie pre prilákanie investícií a podporu vývozu na roky 2016 – 2020 vrátane hodnotenia tejto stratégie v polovici trvania v roku 2018.

Technické predpisy, normalizácia a súvisiaca infraštruktúra

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom dosiahnuť súlad s technickými predpismi EÚ, ako aj s úpravou EÚ v oblasti normalizácie, metrológie, akreditácie, postupov posudzovania zhody a systému dohľadu nad trhom, ako sa stanovuje v dohode o pridružení a konkrétnejšie v jej časti o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu.

V rámci tejto prípravy sa budú realizovať činnosti s cieľom:

Krátkodobé priority

- vymieňať si informácie o plnení záväzkov týkajúcich sa aproximácie vnútroštátnych právnych predpisov s *acquis* Únie, ktoré sú stanovené v príslušných prílohách k dohode, a o jej vykonávaní,
- posilniť administratívne kapacity príslušných vládnych orgánov, inštitúcií a agentúr.

Strednodobé priority

- rozvíjať a modernizovať infraštruktúru súvisiacu so správou v oblasti technických predpisov, normalizácie, metrológie, akreditácie, postupov posudzovania zhody a systému dohľadu nad trhom, a to vrátane vytvorenia vnútroštátneho informačného systému,
- posilniť spoluprácu s organizáciami EÚ, ako sú CEN, CENELEC, ETSI, EURAMET, EA, WELMEC,
- vymieňať si informácie o iných relevantných aspektoch plánov Moldavskej republiky v oblasti technických prekážok obchodu, ako aj o príslušných časových harmonogramoch,
- navrhnuť a vykonať v spolupráci s orgánmi zastupujúcimi súkromný sektor Moldavskej republiky hĺbkové informačné, poradenské a konzultačné kampane/opatrenia s cieľom pomôcť podnikateľskej komunite v Moldavskej republike lepšie chápať pravidlá EÚ pre výroby a požiadavky na umiestňovanie výrobkov na trh,
- spolupracovať v rámci procesu prípravy uzatvorenia dohody o posudzovaní zhody a uznávaní priemyselných výrobkov (ACAA).

Sanitárne a fytosanitárne opatrenia

Zmluvné strany budú spolupracovať na zladení sanitárnych a fytosanitárnych noriem pre potraviny, krmivá, zdravie rastlín a zdravie a dobré životné podmienky zvierat v Moldavskej republike s právnymi predpismi a praxou EÚ, a to v súlade s ustanoveniami príslušných príloh k dohode o pridružení. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- zjednodušiť certifikáciu dovozu/vývozu agropotravinárskych výrobkov,
- rozvinúť a vykonať stratégiu pre bezpečnosť potravín na roky 2017 – 2022,
- posilniť spoluprácu medzi Štátnou agentúrou pre bezpečnosť potravín a ministerstvom poľnohospodárstva s cieľom pripraviť, prijať a vykonať legislatívne reformy v oblasti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení,
- posilniť administratívne kapacity prostredníctvom odbornej prípravy pracovníkov príslušných vládnych a výkonných orgánov a agentúr v záujme vytvorenia a vykonania právnych predpisov v súlade s právom EÚ,
- organizovať s príslušnými agentúrami, podnikmi a MVO informačné kampane s cieľom ozrejmiť podmienky prístupu na trh EÚ, a s občianskou spoločnosťou informačné kampane zamerané na problematiku spotrebiteľských aspektov bezpečnosti potravín a krmív,
- získať medzinárodne uznávanú akreditáciu pre všetky laboratóriá zapojené do oficiálnych kontrol s cieľom splniť sanitárne a fytosanitárne požiadavky pre vývoz a posilniť zdravie zvierat a rastlín, ako aj bezpečnosť potravín na vnútornom trhu Moldavskej republiky.

Strednodobé priority

- reorganizovať a rozvinúť kapacity Štátnej agentúry pre bezpečnosť potravín na základe ustanovení budúcej novej stratégie pre bezpečnosť potravín na roky 2017 – 2022,
- dokončiť realizáciu aktuálnej stratégie Moldavskej republiky pre bezpečnosť potravín, s osobitným zameraním na kvalitu právnych predpisov a kapacity v oblasti presadzovania práva a riešenia zistených nedostatkov,
- prispôsobiť vnútroštátne zákony *acquis* Únie uvedenému v príslušných prílohách k dohode a zabezpečiť ich účinné vykonávanie a presadzovanie,
- ďalej zlepšovať infraštruktúru a súvisiace kapacity potrebné na vykonávanie právnych predpisov, najmä v oblastiach zdravia zvierat, zdravia rastlín, laboratórií plniacich úlohy na úseku bezpečnosti potravín a hraničných inšpekčných staníc, a to v súlade s požiadavkami EÚ,
- dokončiť prácu na vytvorení systému včasného varovania pre potraviny a krmivá, zdravie zvierat a zdravie rastlín.

Uľahčenie v oblasti ciel a obchodu

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky s právom EÚ, colnými plánmi EÚ a medzinárodnými normami uvedenými v zozname vymedzenom v kapitole 5 a v príslušných prílohách k dohode o pridružení. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky s Colným kódexom Európskej únie,
- pokračovať vo vykonávaní strategického rámca pre colnú spoluprácu,
- pokračovať v modernizácii colnej služby a jej infraštruktúry a zorganizovať odbornú prípravu zamestnancov, najmä s cieľom posilniť kultúru bez korupcie a zameranú na služby v Moldavskej republike,
- vypracovať plán pristúpenia Moldavskej republiky k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime a zostaviť projektový tím,
- posilniť opatrenia v oblasti boja proti podvodom a zabrániť nezákonnému obchodu, a to aj pokiaľ ide o výrobky podliehajúce spotrebnej dani, a to najmä prostredníctvom posilnenej spolupráce podľa protokolu o vzájomnej administratívnej pomoci v colných záležitostiach,
- zabezpečiť účinné presadzovanie právnych predpisov Moldavskej republiky o ochrane zemepisných označení a práv duševného vlastníctva (PDV) a poskytnúť colníkom vhodnú odbornú prípravu v tomto smere.

Strednodobé priority

- vypracovať právne predpisy na vykonávanie nového Colného kódexu,
- zosúladiť systém schváleného hospodárskeho subjektu, ktorý uplatňuje Moldavská republika, so systémom EÚ v tejto oblasti, a to s perspektívou vzájomného uznávania,
- zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky s Dohovorom o spoločnom tranzitnom režime a vytvoríť podmienky pre jej pristúpenie k tomuto dohovoru,
- pokračovať v zjednodušovaní a modernizácii colných postupov a zabezpečiť ich účinné vykonávanie,
- spolupracovať v oblasti colnej kontroly založenej na analýze rizík a v rámci výmeny relevantných informácií, ktoré prispievajú k zlepšeniu riadenia rizík a bezpečnosti dodávateľského reťazca, uľahčeniu zákonného obchodovania a bezpečnosti a k ochrane dovážaného a vyvážaného tovaru, ako aj tovaru v tranzite,
- zrýchliť postupy pre rýchle pristúpenie k protokolu k Rámcovému dohovoru WHO o kontrole tabaku a jeho vykonávanie s cieľom odstrániť nezákonný obchod s tabakovými výrobkami.

Pravidlá pôvodu

Zmluvné strany budú spolupracovať na zavedení pravidiel pôvodu, ktoré sú stanovené v protokole k dohode o pridružení a vyplývajú z pristúpenia Moldavskej republiky k Regionálnemu dohovoru o paneuro-stredomorských preferenčných pravidlách pôvodu. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- Prediskutovať, a ak to bude potrebné, prehodnotiť postupy, ktoré v súčasnosti uplatňuje colná služba Moldavskej republiky v súvislosti s certifikáciou a overovaním pôvodu tovaru.

Strednodobé priority

- pomôcť Moldavskej republike plniť si povinnosti, ktoré jej vyplývajú z pristúpenia k dohovoru,
- zabezpečiť odbornú prípravu zameranú na problematiku certifikácie a overovania preferenčného pôvodu pre pracovníkov colnej správy Moldavskej republiky.

Usadzovanie sa, obchod so službami a elektronický obchod

Zmluvné strany budú pokračovať v dialógu o problematike usadzovania sa, obchodu so službami a elektronického obchodu, a to v súlade s príslušnými ustanoveniami dohody o pridružení. Budú plniť záväzky prijaté v oblastiach služieb, ktoré sú stanovené v príslušných prílohách k dohode o pristúpení. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- poskytovať odbornú prípravu a vyčleniť dostatočné administratívne kapacity na riešenie úloh spojených s aproximáciou právnych predpisov,
- zabezpečiť pravidelnú výmenu informácií o plánovaných alebo prebiehajúcich legislatívnych prácach v oblastiach, v ktorých sa má uskutočniť aproximácia, a viesť dialóg na tento účel,
- zabezpečiť, aby právny rámec pre služby a usadenie sa v Moldavskej republike zohľadňoval práva a záväzky a umožňoval účinné plnenie záväzkov týkajúcich sa prístupu na trh, ktoré vyplývajú z prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu.

Bežné platby a pohyb kapitálu

Zmluvné strany budú pokračovať vo svojom dialógu v oblasti pohybu kapitálu a platieb, najmä so zreteľom na monitorovanie dodržiavania všetkých existujúcich záväzkov dohody o pridružení.

Verejné obstarávanie

Zmluvné strany budú spolupracovať na tom, aby Moldavská republika vykonávala kapitolu o verejnom obstarávaní v rámci dohody o pridružení, ako aj súvisiace reformy. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- koordinovať harmonizáciu právneho a inštitucionálneho rámca Moldavskej republiky pre verejné obstarávanie s Európskou komisiou,
- poskytovať presné a včasné informácie o vývoji právnych predpisov Moldavskej republiky, a to najmä o plánovaných legislatívnych prácach relevantných v súvislosti s politikou obstarávania a presadzovania a o rozvoji inštitucionálnej štruktúry,
- ďalej vykonávať stratégiu Moldavskej republiky pre verejné obstarávanie, a tak zabezpečiť dobre fungujúci, konkurenčný, zodpovedný a transparentný systém obstarávania, ktorý prináša a zaisťuje dôveru občanov Moldavskej republiky a medzinárodného spoločenstva vo fungovanie obstarávania,
- zaviesť a uplatňovať právne predpisy týkajúce sa verejného obstarávania v oblastiach verejných služieb, koncesií, verejno-súkromných partnerstiev v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ,
- zabezpečiť, aby mala nezávislá národná agentúra pre riešenie sťažností dostatočné administratívne kapacity na zabezpečenie účinných prostriedkov nápravy v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ,
- rozvíjať potrebné spôsobilosti a administratívne kapacity orgánov zodpovedných za dohľad nad vykonávaním politiky obstarávania,
- zosúladiť systém opravných prostriedkov s európskym *acquis* o normách nezávislosti, bezúhonnosti a transparentnosti, ktorým sa zabezpečuje rýchle a kompetentné spracovanie sťažností,
- rozvíjať potrebné spôsobilosti a administratívne kapacity posilňujúce zvýšenú efektívnosť postupov verejného obstarávania vrátane aspektov, ktoré môžu prispieť k inteligentnému, udržateľnému a inkluzívnemu hospodárskemu rastu Moldavskej republiky.

Strednodobé priority

- pokračovať vo vykonávaní stratégie Moldavskej republiky pre verejné obstarávanie,
- zabezpečiť vnútroštátnu reformu verejného obstarávania jeho postupným zosúladovaním s relevantným a aktuálnym právnym rámcom EÚ a zabezpečiť jej náležité zavedenie a vykonanie,

- vymedziť pravidlá verejného obstarávania v prípade verejných podnikov v súlade s normami a najlepšimi postupmi EÚ,
- ďalej zavádzať elektronické verejné obstarávanie a zlepšiť funkcionality príslušného IT nástroja,
- zväziť vytvorenie centrálnych obstarávacích inštitúcií a zabezpečiť, aby všetci verejní obstarávatelia/subjekty mali vhodných zamestnancov a potrebné zdroje na vykonávanie svojich činností.

Práva duševného vlastníctva

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky s právom EÚ a medzinárodnými normami na ochranu práv duševného vlastníctva a zabezpečiť účinnú ochranu všetkých práv duševného vlastníctva vrátane zemepisných označení, ako sa uvádza v dohode o pridružení. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- prijať opatrenia na zvýšenie informovanosti verejnosti v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva, ako aj na zabezpečenie účinného dialógu s nositeľmi práv,
- zabezpečiť riadne vykonávanie a presadzovanie vnútroštátnych právnych predpisov v súlade s normami EÚ v tejto oblasti vrátane noriem o ochrane zemepisných označení, a zaviesť monitorovacie nástroje v súvislosti s uplatňovaním a presadzovaním práv duševného vlastníctva, ako sa uvádza v dohode o pridružení,
- zabezpečiť primeranú odbornú prípravu v oblasti ochrany zemepisných označení pre úradníkov príslušných správnych orgánov a justičných pracovníkov.

Strednodobé priority

- zabezpečiť, aby nositelia práv obidvoch zmluvných strán disponovali dostatočnou a účinnou úrovňou ochrany svojich práv duševného vlastníctva a aby boli zavedené primerané opatrenia na presadzovanie týchto práv,
- posilniť kapacity na presadzovanie práva príslušných vládnych orgánov a výkonných agentúr zodpovedných za presadzovanie, a to aj pokiaľ ide o colnú službu Moldavskej republiky, a podávať pravidelné správy o stave administratívnych kapacít,
- zabezpečiť existenciu náležitého právneho rámca na zaručenie prístupu k spravodlivosti pre nositeľov práv, ako aj dostupnosti a účinného uplatňovania sankcií,
- konsolidovať príslušné inštitucionálne štruktúry, ako aj štátnu agentúru pre duševné vlastníctvo a organizácie kolektívnej správy; posilniť spoluprácu s orgánmi tretích krajín, organizáciami kolektívnej správy a odvetvovými združeniami,
- vykonať normy zakotvené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES ⁽¹⁾ a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 ⁽²⁾,
- prijať účinné opatrenia proti falšovaniu a pirátstvu a zabezpečiť účinné vykonávanie právnych predpisov v oblasti presadzovania práv duševného vlastníctva, ako aj sankcií za ich porušenie na základe národnej stratégie pre oblasť práv duševného vlastníctva na obdobie do roku 2020, ako aj vypracovať pravidelné správy založené na konkrétnych a merateľných cieľoch a údajoch.

Hospodárska súťaž

Zmluvné strany budú spolupracovať na vykonaní kapitoly o hospodárskej súťaži v rámci dohody o pridružení a súvisiacich reforiem. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Strednodobé priority

- zabezpečiť, aby inštitucionálny rámec Moldavskej republiky a jej administratívne kapacity zaručovali účinné vykonávanie právnych predpisov o hospodárskej súťaži nestranným spôsobom a zabezpečovali rovnaké podmienky pre všetky hospodárske subjekty,

⁽¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (Ú. v. EÚ L 157, 30.4.2004, s. 45).

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 608/2013 z 12. júna 2013 o presadzovaní práv duševného vlastníctva colnými orgánmi a zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003 (Ú. v. EÚ L 181, 29.6.2013, s. 15).

- posilniť dialóg o skúsenostiach s presadzovaním právnych predpisov v tejto oblasti, ako aj o iných právnych predpisoch týkajúcich sa hospodárskej súťaže, a to aj pomocou poskytovania odbornej prípravy pre príslušné orgány a odborného poradenstva ad hoc v otázkach všeobecného presadzovania pravidiel štátnej pomoci.

Transparentnosť

Zmluvné strany budú venovať mimoriadnu pozornosť práci, ktorej cieľom bude:

Krátkodobé priority

- vypracovať komunikačnú stratégiu vlády a vymedziť kľúčové témy, na ktoré treba zamerať komunikačné úsilie administratívy,
- posilniť schopnosti strategického plánovania vládnej komunikačnej kancelárie,
- rokovať o najlepších postupoch a skúsenostiach s transparentnou tvorbou politiky, a to najmä zapájaním občianskej spoločnosti do politického dialógu,
- vymieňať si informácie a poskytovať relevantnú odbornú prípravu, a to aj pokiaľ ide o komunikačné mechanizmy a konzultácie so zainteresovanými stranami,
- uskutočňovať semináre a iné podujatia pre širokú verejnosť s cieľom vysvetliť vykonávanie dohody o pridružení a proces aproximácie.

Strednodobé priority

- dodržiavať záväzky týkajúce sa transparentnosti v rámci tvorby politik súvisiacich s obchodom, a zväziť prípadne potrebné mechanizmy, ktoré možno bude potrebné zaviesť,
- zlepšiť bezplatný a jednoduchý prístup k verejným informáciám garantovaný zákonom.

Obchod a udržateľný rozvoj

Zmluvné strany budú pokračovať vo svojom dialógu a pracovať na otázkach, na ktoré sa vzťahuje príslušná kapitola dohody o pridružení. Táto spolupráca bude zahŕňať činnosti s cieľom:

Krátkodobé a strednodobé priority

- vymieňať si informácie o vykonávaní príslušných domácich politik alebo medzinárodných záväzkov týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja,
- diskutovať o účinnom plnení záväzkov podľa tejto kapitoly so zreteľom na zapojenie zainteresovaných strán a dialóg občianskej spoločnosti,
- zabezpečiť, aby inšpekcia práce bola aj naďalej v súlade s normami MOP a zásadami EÚ,
- vymieňať si najlepšie postupy a relevantné skúsenosti.

Zmluvné strany budú mať na pamäti, že priority týkajúce sa práv odborových organizácií a základných pracovných noriem uvedené v oddiele 2.2 a priority stanovené v oddiele 2.6 (*Zamestnanosť, sociálne politiky a rovnaké príležitosti*) sú veľmi dôležité pre vykonanie kapitoly Obchod a udržateľný rozvoj, a preto by sa mali riešiť v súvislosti s touto časťou dohody o pridružení.

2.6 Hospodársky rozvoj a trhové príležitosti

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom podporiť Moldavskú republiku pri vytváraní plne funkčného trhového hospodárstva a postupnom zosúladaovaní jej politik s politikami EÚ, a to podľa usmerňujúcich zásad makroekonomickej stability, zdravých verejných financií, silného finančného systému a trvalo udržateľnej platobnej bilancie. Táto spolupráca prispeje najmä k dosiahnutiu týchto cieľov:

Krátkodobé priority

- vykonať program reforiem dohodnutý s Medzinárodným menovým fondom,
- po prijatí začať vykonávať program makrofinančnej pomoci dohodnutý s EÚ,

Strednodobé priority

- dokončiť vykonávanie programu reforiem dohodnutého s Medzinárodným menovým fondom,
- po prijatí plne vykonávať program makrofinančnej pomoci dohodnutý s EÚ,
- monitorovať makroekonomický vývoj, rokovať o hlavných politických výzvach a vymieňať si informácie o najlepších postupoch posilnením pravidelného makroekonomického dialógu s cieľom zlepšiť kvalitu tvorby hospodárskych politík,
- naďalej posilňovať nezávislosť, regulačné právomoci a spôsobilosť Národnej banky Moldavskej republiky a Národnej komisie pre finančné trhy. vymieňať si skúsenosti EÚ o menovej a devízovej politike, ako aj politikách týkajúcich sa regulácie finančného a bankového sektora a dohľadu s cieľom ďalej rozvíjať spôsobilosti Moldavskej republiky v týchto oblastiach,
- zlepšiť udržateľnosť a spravovanie verejných financií vykonávaním fiškálnych reforiem vrátane zlepšenia vykonávania parlamentného dohľadu nad rozpočtom,
- naďalej vyvíjať pravidlá a postupy privatizácie, ktoré budú otvorené, podporujúce hospodársku súťaž a transparentné, a vykonávať ich v súlade s najlepším postupmi EÚ.

Právo obchodných spoločností, účtovníctvo a audit a správa a riadenie spoločností

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom pripraviť Moldavskú republiku na vykonávanie práva EÚ a medzinárodných nástrojov uvedených v príslušných prílohách k dohode o pridružení, a to najmä s cieľom:

Krátkodobé priority

- aproximovať právne predpisy Moldavskej republiky v oblasti auditu a účtovníctva s nástrojmi EÚ a medzinárodnými nástrojmi uvedenými v prílohe II dohody o pridružení,
- vymieňať si včasné, relevantné a presné informácie o stave existujúcich právnych predpisov a ich súlade s právom EÚ, a to na základe formátu dohodnutého medzi zmluvnými stranami s cieľom vykonávať právo EÚ v súlade s dohodnutým harmonogramom,
- určiť oblasti, v ktorých by sa mala zabezpečiť odborná príprava, budovanie kapacít a odborné znalosti,
- zjednodušiť systém inšpektorátov a rôznych orgánov inšpekcie na zvýšenie efektívnosti a zníženie rozsahu korupcie s konečným cieľom zlepšiť podnikateľské prostredie a posilniť presadzovanie práva a noriem.

Strednodobé priority

- rozvíjať administratívne kapacity štátnych inštitúcií Moldavskej republiky zapojených do vykonávania práva obchodných spoločností, účtovníctva a auditu a správy a riadenia spoločností,
- začať rokovania o zriadení registra konečných užívateľov výhod v prípade spoločností.

Zamestnanosť, sociálna politika a rovnaké príležitosti

Zmluvné strany budú spolupracovať v uvedených oblastiach s cieľom:

Krátkodobé priority

- zabezpečiť podmienky pre účinné vykonávanie stratégie zamestnanosti na roky 2017 – 2020,
- zabezpečiť, aby boli splnené základné podmienky umožňujúce účinné fungovanie inšpekcie práce,
- naďalej podporovať sociálny dialóg, a to aj prostredníctvom budovania kapacít sociálnych partnerov.

Strednodobé priority

- pokračovať v účinnom vykonávaní stratégie zamestnanosti na roky 2017 – 2020,
- vykonávať právo EÚ v oblasti zdravia a bezpečnosti pri práci, pracovného práva a pracovných podmienok, ako sa uvádza v príslušných prílohách k dohode o pridružení, a najmä:
 - = posilňovať administratívnu kapacitu a kapacitu na presadzovanie práva v oblasti zdravia a bezpečnosti pri práci a v oblasti pracovného práva, a to najmä pokiaľ ide o inšpektorát práce a príslušné súdne orgány,
 - = budovať kapacitu sociálnych partnerov (napr. odbornou prípravou zameranou na právne predpisy a normy EÚ v oblasti zdravia a bezpečnosti a v oblasti pracovného práva),
- vypracovať strategický prístup k zamestnanosti s cieľom zvýšiť počet a kvalitu pracovných miest s dôstojnými pracovnými podmienkami, lepšie zosúladiť zručnosti a pracovné miesta na trhu práce a presadzovať aktívnu podporu a efektívne služby zamestnanosti a podporovať inkluzívny trh práce. Vykonávať program dôstojnej práce dohodnutý medzi Medzinárodnou organizáciou práce (MOP) a Moldavskou republikou,
- posilniť administratívne kapacity subjektov zodpovedných za tvorbu a vykonávanie politiky zamestnanosti a sociálnej politiky, a to najmä služieb zamestnanosti a sociálnych služieb.

Ochrana spotrebiteľa

Zmluvné strany budú v záujme prípravy Moldavska na vykonávanie práva EÚ a medzinárodných nástrojov uvedených v príslušnej prílohe k dohode o pridružení spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- revidovať celé *acquis* o ochrane spotrebiteľa v Moldavskej republike, ktoré bolo dosiaľ prijaté, podľa nedávno prijatého *acquis* EÚ v tejto oblasti (ktoré sa uvádza v prílohe IV k dohode o pridružení),
- vykonávať viacročný plán inštitucionálneho rozvoja Agentúry na ochranu spotrebiteľa,
- vykonávať viacročný plán inštitucionálneho rozvoja Štátnej agentúry pre bezpečnosť potravín (ANSA),

Strednodobé priority

- zriadiť a aktivovať národný systém umožňujúci efektívnu komunikáciu medzi vnútroštátnymi zainteresovanými stranami o nebezpečných nepotravinových spotrebných výrobkoch a ich stiahnutia od používateľov,
- zriadiť a aktivovať system výmeny informácií o nebezpečných potravinárskych spotrebných výrobkoch na základe modelového systému EÚ rýchleho varovania pre potraviny a krmivá,
- integrovať rôzne miesta kontroly potravinovej bezpečnosti (miesto hraničnej inšpekcie, služby zdravia rastlín a zdravia zvierat a Národné stredisko pre testovanie a certifikáciu plodín a pôdy) do jedného integrovaného a riadeného riadiaco-informačného systému,
- ďalej rozvíjať a presadzovať kontrolné postupy analýzy riadenia na základe rizík pre potravinové a nepotravinové výrobky,
- pravidelne posudzovať viacročný plán inštitucionálneho rozvoja Agentúry na ochranu spotrebiteľa a v prípade potreby ho revidovať,
- pravidelne posudzovať viacročný plán inštitucionálneho rozvoja Štátnej agentúry pre bezpečnosť potravín a v prípade potreby ho revidovať,
- pokračovať v zosúladovaní sanitárnych a fyto-sanitárnych právnych a normatívnych rámcov Moldavskej republiky s *acquis* EÚ,
- posilniť administratívnu kapacitu presadzovania ochrany spotrebiteľa v Moldavskej republike, a to najmä odbornou prípravou vládných úradníkov a iných zástupcov záujmov spotrebiteľov v oblasti transpozície právnych predpisov EÚ a ich následného vykonávania a presadzovania.

Štatistika

Zmluvné strany budú spolupracovať v záujme väčšieho prispôsobenia právnych predpisov Moldavskej republiky právnym predpisom EÚ v oblasti štatistiky. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- schváliť zákon o oficiálnej štatistike vypracovaný na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ⁽¹⁾ o európskej štatistike a na základe generického zákona o oficiálnej štatistike pre krajiny východnej Európy, Kaukazu a Strednej Ázie,
- schváliť nomenklatúru územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 ⁽²⁾ s následnými zmenami a úpravami,
- zverejniť konečné výsledky sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2014 a zlepšiť štatistiku obyvateľstva rozšírením používania zdrojov administratívnych údajov,
- vypracovať odhady pre regionálne účty v súlade s metodikou SNA 1993/ESA 1995,
- zabezpečiť odbornú a inštitucionálnu nezávislosť Národného štatistického úradu Moldavskej republiky pri vykonávaní nadchádzajúcej reformy verejnej správy zachovaním jeho súčasného postavenia a miesta vo verejnej správe,

Strednodobé priority

- zabezpečiť výpočty harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) podľa noriem EÚ,
- vykonávať metodiku SNA 2008/ESA 2010 a prepočet časových sledov hlavných makroekonomických ukazovateľov podľa schválenej metodiky,
- realizovať systém riadenia kvality úradných štatistík podľa európskych noriem.

Zdaňovanie

Zmluvné strany posilnia spoluprácu zameranú na zlepšenie a rozvoj daňového systému a správy Moldavskej republiky na základe noriem EÚ a medzinárodných noriem. Posilnenie bude zahŕňať prípravu na postupné zosúladovanie právnych predpisov Moldavskej republiky s právom EÚ a medzinárodnými nástrojmi uvedenými v prílohe k dohode o pridružení, a najmä budú pracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- harmonizovať daňový zákonník Moldavskej republiky v oblasti DPH a spotrebných daní s príslušnými smernicami EÚ podľa ustanovení prílohy VI k dohode o pridružení,
- pokračovať v rozvíjaní spolupráce s OECD a daňovými správami členských štátov EÚ výmenou nových skúseností a trendov v oblasti zdaňovania.

Strednodobé priority

- zlepšiť a zjednodušiť daňové právne predpisy,
- prijať opatrenia zamerané na zabezpečenie spravodlivého a účinného uloženia a výberu priamych daní,

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločností, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločností (Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164)

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 z 26. mája 2003 o zostavení spoločnej nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS) (Ú. v. EÚ L 154, 21.6.2003, s. 1).

- aproximovať právne predpisy Moldavskej republiky o oslobodení od DPH a spotrebnej dane s právnymi predpismi EÚ v súlade s prílohou VI k dohode o pridružení,
- zlepšiť medzinárodnú daňovú spoluprácu s cieľom posilniť dobrú správu vecí verejných v daňovej oblasti, napr. vykonaním zásad transparentnosti, výmeny informácií a spravodlivej daňovej hospodárskej súťaže,
- zlepšiť kapacitu daňovej správy posilnením riadenia zmien, vykonať inštitucionálnu a operačnú reformu, prispieť k európskemu integračnému procesu a modernizovať informačné technológie,
- zlepšiť kapacitu daňovej správy, aby sa predišlo hromadeniu nedoplatkov, zabezpečil účinný výber daní a posilnil boj proti daňovým podvodom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam,
- prijať opatrenia na harmonizovanie politík na boj proti podvodom a pašovaniu výrobkov podliehajúcich spotrebnej dani.

Finančné služby

Zmluvné strany budú spolupracovať na príprave Moldavskej republiky na modernizáciu jej finančného regulačného rámca a rámca dohľadu tak, aby bol v súlade s medzinárodne dohodnutými regulačnými normami v oblasti finančných služieb s použitím právnych predpisov EÚ a medzinárodných nástrojov uvedených v príslušných prílohách k dohode o pridružení vrátane hlavy IV (Hospodárska a iná odvetvová spolupráca) tejto dohody ako referencie pre vývoj súboru pravidiel primeraných pre Moldavskú republiku. Táto spolupráca musí zahŕňať nasledujúce opatrenia a prispieť k dosiahnutiu týchto cieľov:

Krátkodobé priority

- prijať opatrenia na zabezpečenie transparentnosti akcionárov a garantovať finančnú stabilitu poisťného trhu,
- zabezpečiť, aby prípady podvodov, ktoré zasiahli bankový sektor Moldavskej republiky v roku 2014, boli podrobené dôslednému, transparentnému a nestrannému vyšetrovaniu s cieľom vymôcť spreneverené finančné prostriedky a postaviť zodpovedné osoby pred súd,
- pokračovať v zlepšovaní právneho rámca poskytnutím potrebných nástrojov a opatrení (napr. zvýšenie zodpovednosti akcionárov, uloženie prísnejších sankcií) s cieľom riešiť faktory, ktoré viedli k bankovému podvodu v roku 2014 a zabrániť podobným podvodným transakciám na všetkých úrovniach,
- postupne rozvíjať a prijať rámec pre ochranu vkladov v súlade s medzinárodne dohodnutými normami,
- prijať zákon o nebankových úverových organizáciách, ktorý vypracovala Štátna komisia pre finančné trhy,
- nadviazať kontakty a zaviesť výmenu informácií s orgánmi finančného dohľadu EÚ. Konkrétne poskytne EÚ orgánom Moldavskej republiky nevyhnutnú podporu pri uzatváraní dohôd o výmene informácií a spolupráci v oblasti finančných služieb s relevantnými regulačnými orgánmi a orgánmi dohľadu EÚ (napr. Európskou centrálnou bankou a orgánmi z členských štátov EÚ),
- vymieňať si včasné, relevantné a presné informácie o aktuálnej situácii existujúcich právnych predpisov Moldavskej republiky,
- určiť oblasti, v ktorých by sa mala zabezpečiť odborná príprava, budovanie kapacít a odborné znalosti.

Strednodobé priority

- vytvoriť nový regulačný rámec a rámec dohľadu, ktorý bude v súlade s medzinárodne dohodnutými regulačnými normami, a to vrátane nového prístupu k dohľadu, nástrojov a prostriedkov dohľadu,
- zaviesť komplexný rámec pre zlepšenie správy a riadenia spoločností a riadenia rizík v bankovom finančnom sektore,
- vypracovať rámec pre makroprudenciálny dohľad,

- vybudovať kapacitu na vykonanie nových právnych predpisov vo finančnom sektore,
- zlepšiť administratívne kapacity orgánov dohľadu v súlade s medzinárodne dohodnutými normami,
- vypracovať vnútroštátne právne predpisy v oblasti predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti nim, najmä prostredníctvom: posilniť spoluprácu s Finančnou akčnou skupinou (FATF), Radou Európy, najmä jej výborom expertov pre vyhodnocovanie opatrení na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (MONEYVAL) a akýmkoľvek inými príslušnými orgánmi v členských štátoch EÚ, podpísať memorandá o porozumení medzi orgánmi finančného spravodajstva Moldavskej republiky a členskými štátmi EÚ,
- rozvíjať spoluprácu medzi štátnymi orgánmi a organizáciami zodpovednými za dohľad nad vykonávaním vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa boja proti praniu špinavých peňazí a boja proti financovaniu terorizmu.

Politika v oblasti priemyslu a podnikania

Zmluvné strany budú spolupracovať na zlepšovaní podnikateľského a regulačného prostredia v Moldavskej republike s cieľom stimulovať investície a podnikateľskú činnosť všetkých typov podnikov s osobitným zameraním na malé a stredné podniky (MSP) vrátane mikropodnikov. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- Vykonať sektorovú rozvojovú stratégiu pre MSP na roky 2012 – 2020 a jej príslušný akčný plán v súlade s novým zákonom o MSP a v súlade s revidovaným plánom konkurencieschopnosti krajiny a národnou stratégiou pre prilákanie investícií a podporu vývozu na roky 2016 – 2020 a jej príslušným akčným plánom.
- vyvinúť priemyselnú politiku zameranú na rozvoj infraštruktúry a inovácie,
- účinne vykonávať Program pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP (COSME), ktorý zahŕňa iniciatívy, ako je Enterprise Europe Network (EEN), Erasmus pre mladých podnikateľov, projekty spolupráce klastrov atď., prostredníctvom posilnenia kapacity príslušných inštitucionálnych zainteresovaných strán a zainteresovaných strán súkromného sektora v Moldavskej republike,
- vykonávať iniciatívy na posilnenie inovačných kapacít v súlade s novou iniciatívou EU4Innovation, ktorá sa začala realizovať v krajinách Východného partnerstva, v záujme podpory rozvoja politických opatrení a stimulov na podporu inovačných podnikov.

Strednodobé priority

- realizovať plán týkajúci sa príslušnej krajiny a odporúčania posúdenia SBA (Small Business Act),
- prepojiť rozvoj MSP s príležitosťami vytvorenými prostredníctvom prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu, a to aj prostredníctvom podnikateľských (podporných) sietí (ako je Enterprise Europe Network) a klastrov, a dokončiť rozvoj politiky zameranej na klastre v tomto kontexte,
- posilniť úlohu združení podnikov a MSP (vrátane odvetvových združení) s cieľom zlepšiť verejno-súkromný dialóg,
- vykonávať koncepčný, legislatívny a prevádzkový rámec stimulujúci rozvoj priemyselnej výroby v Moldavskej republike prostredníctvom modernizácie a inovácie ako faktora tvorby zamestnanosti, a to, ak je to relevantné z hospodárskeho hľadiska, aj prostredníctvom klastrov. V tejto súvislosti ďalej rozvíjať a vykonávať novú priemyselnú politiku.

Ťažba a suroviny

Zmluvné strany si budú vymieňať informácie o ťažbe a surovinách s cieľom získať lepšie poznatky o svojich príslušných strategických smerniciach a politikách. Rokovania sa uskutočnia prostredníctvom špecializovaného podvýboru.

Cestovný ruch

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom:

Strednodobé priority

- nadviazať kontakty na posilnenie rozvoja konkurencieschopného a udržateľného odvetvia cestovného ruchu a načrtnúť kroky potrebných na prehĺbenie spolupráce medzi prevádzkovateľmi v oblasti cestovného ruchu z Moldavskej republiky a z EÚ,
- pokračovať vo výmene najlepších postupov a výmene znalostí, odbornej prípravy a vzdelávania v oblasti cestovného ruchu.

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Na účely spolupráce v aproximácii politiky a právnych predpisov k spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP), a najmä rešpektovania časového harmonogramu záväzkov v konkrétnych oblastiach stanovených v príslušných prílohách k dohode o pridružení, budú zmluvné strany spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- vykonávať všeobecný zákon o zásadách poskytovania dotácií v poľnohospodárstve a rozvoji vidieka, a zlepšiť tak vykonávanie politiky v tejto oblasti,
- rozvíjať kapacity ministerstva poľnohospodárstva a potravinárstva v oblasti poľnohospodárskej štatistiky a hospodárskej analýzy.

Strednodobé priority

- vypracovať a vykonať politický, právny a inštitucionálny rámec (vrátane požiadaviek na bezpečnosť potravín, politiky kvality, noriem ekologického poľnohospodárstva a obchodovania) v oblasti poľnohospodárskeho rozvoja a rozvoja vidieka,
- rozvíjať, podporovať a vykonať odvetvové programy pre osobitné poľnohospodárske čiastkové odvetvia,
- zlepšiť konkurencieschopnosť poľnohospodárskej výroby a diverzifikáciu hospodárskych činností vo vidieckych oblastiach,
- rozvíjať aktuálny, transparentný pozemkový kataster ako základ pre monitorovanie užívania pôdy, ako aj umožnenie pozemkovej reformy a konsolidáciu poľnohospodárskych podnikov, s cieľom zlepšiť štruktúrnu situáciu agropotravinárskeho odvetvia a vykonávanie politík v oblasti poľnohospodárstva a rozvoja vidieka,
- zlepšiť udržateľné využívanie pôdy v agropotravinárskom odvetví,
- zlepšiť udržateľné využívanie vodných zdrojov v agropotravinárskom odvetví používaním nových technológií,
- rozvíjať kapacity ústrednej a miestnej správy v oblasti politík rozvoja vidieka,
- posilniť kapacitu platobnej agentúry na zabezpečenie transparentnosti, efektívnosti a predvídateľnosti vyplatených štátnej pomoci,
- znížiť zraniteľnosť poľnohospodárskeho odvetvia v súvislosti s klimatickými rizikami.

Informačná spoločnosť/Digitálna ekonomika a spoločnosť

Zmluvné strany budú spolupracovať na zosúladení digitálnych prostredí krajiny s jednotným digitálnym trhom EÚ. Takto sa v Moldavskej republike vytvoria pracovné miesta, rast a inovácie, z ktorých budú mať prospech najmä mladí ľudia z hľadiska príležitostí na vzdelávanie a zamestnanosť, lokálne alebo na diaľku, a pre naštartovanie podnikov s nízkym počiatočným imaním. Zmluvné strany budú spolupracovať konkrétne na podpore Moldavskej republiky pri vykonávaní *acquis* EÚ uvedenom v príslušných prílohách k dohode o pridružení s cieľom:

Krátkodobé priority

- posilniť nezávislosť a administratívnu kapacitu národného regulačného orgánu pre elektronické komunikácie s cieľom zabezpečiť jeho schopnosť prijímať vhodné regulačné opatrenia a vykonávať svoje rozhodnutia a všetky uplatniteľné predpisy a podporovať spravodlivú hospodársku súťaž na trhoch,
- pokročiť v zavádzaní jednotného európskeho čísla tiesňového volania 112 v Moldavskej republike.

Strednodobé priority

- posilniť digitálny sektor výmenou informácií a skúseností vo vykonávaní jednotného digitálneho trhu. Podporovať v Moldavskej republike zosúladienie s právnymi predpismi, najlepšimi postupmi a normami EÚ, okrem iného v oblasti: elektronického obchodu, ochrany údajov prostredníctvom odolnosti siete, vymedzenia národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti, budovania kapacity národného tímu CERT a vymedzenia vnútroštátneho modelu pre zavedenie širokopásmového pokrytia na vidieku,
- zlepšiť úroveň kybernetickej bezpečnosti a ochranu osobných údajov v elektronických komunikáciách s cieľom zabezpečiť dostupnosť a integritu elektronických verejných služieb a zvýšiť dôveru občanov v tieto služby.

Verejné zdravie

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- uľahčovať aktívnu účasť Moldavskej republiky v programe EÚ v oblasti zdravia na obdobie rokov 2014 – 2020.

Strednodobé priority

- podporovať reformy v sektore zdravotníctva a podporovať Moldavskú republiku v príprave na vykonávanie *acquis* EÚ v oblasti zdravia, ako sa uvádza v prílohách k dohode o pridružení, najmä pokiaľ ide o právne predpisy v oblastiach kontroly tabaku, kvality a bezpečnosti látok ľudského pôvodu (krv, tkanivá, orgány a bunky) a zdravotných rizík aj v súlade s medzinárodnými záväzkami Moldavskej republiky podľa Rámcového dohovoru o kontrole tabaku a medzinárodných zdravotných predpisoch,
- posilniť pripravenosť, odbornú prípravu a epidemiologický dohľad a kontrolu prenosných ochorení okrem iného prostredníctvom: 1) účasti Moldavskej republiky v Programe odbornej prípravy v oblasti intervenčnej epidemiológie v Stredomorí (Mediterranean Programme for Intervention Epidemiology Training – MediPIET), 2) spolupráce s Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb, 3) zabezpečenia vlastnej zodpovednosti krajiny a udržateľnosti národných programov pre prevenciu a kontrolu HIV, tuberkulózy a hepatitídy, 4) posilnenia programov imunizácie,
- zabezpečiť prístup k Protokolu na odstránenie nezákonného obchodu s tabakovými výrobkami a jeho následné vykonávanie,
- posilniť vnútroštátne viacodvetvové opatrenia na boj proti antimikrobiálnej rezistencii okrem iného posilnením dohľadu, obozretným používaním antimikrobiálnych látok a kontrolou infekcií v oblasti zdravotnej starostlivosti.

Plánovanie miest a výstavbaStrednodobé priority

- vykonať kódex plánovania miest a výstavby na roky 2017 – 2020 prostredníctvom vypracovania a prijatia sekundárnych právnych predpisov (návrhov zákonov a rozhodnutí vlády) v súlade so stratégiou Moldavsko 2020,
- podniknúť opatrenia na zabezpečenie schém územného plánovania na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, ako aj hlavných plánov a plánov rozvoja miest s cieľom podporiť politiku integrovaného regionálneho rozvoja.

Regionálny rozvoj

Zmluvné strany budú spolupracovať v rámci politík regionálneho rozvoja a dialógu EÚ – Moldavská republika o regionálnej politike so zreteľom na úsilie Moldavskej republiky, ktorého cieľom je:

Krátkodobé priority

- ďalej zlepšovať účasť Moldavskej republiky v stratégii EÚ pre podunajskú oblasť s cieľom využívať výmenu skúseností a najlepších postupov so zúčastnenými regiónmi z členských štátov EÚ,
- zlepšiť inštitucionálne mechanizmy a vybudovať primerané kapacity na národnej/regionálnej/miestnej úrovni s cieľom zapájať sa do všetkých programov cezhraničnej spolupráce (CBC),

- začať sa zapájať do programov cezhraničnej spolupráce v rámci nástroja európskeho susedstva (ENI) na roky 2014 – 2020 (spoločný operačný program pre Rumunsko/Moldavskú republiku a spoločný operačný program pre oblasť Čierneho mora) a do nadnárodného programu pre podunajskú oblasť. Pokračovať vo vykonávaní programu územnej spolupráce pre Moldavskú republiku a Ukrajinu v rámci Východného partnerstva.

Strednodobé priority

- vykonávať stratégiu Moldavskej republiky pre regionálny rozvoj na roky 2016 – 2020 v súlade s programom Moldavsko 2020 na celom území krajiny s cieľom podporiť vyváženejší rast krajiny ako celku,
- podporovať, ako súčasť cieľa zakotveného v stratégii Moldavskej republiky pre regionálny rozvoj, ktorým je zabezpečenie udržateľného hospodárskeho rastu v regiónoch, najmä regionálnu hospodársku špecializáciu a inováciu, podnikanie a zlepšenie potenciálu konkurencieschopného hospodárskeho rozvoja mestských centier a podporovať koncepciu inteligentnej špecializácie pre návrh výskumných a inovačných stratégií,
- posilniť inštitucionálnu a prevádzkovú kapacitu vnútroštátnych, regionálnych a miestnych inštitúcií v oblasti regionálneho rozvoja vrátane práce na rozvoji účinného systému viacúrovňovej správy a jasného rozdelenia právomocí,
- zlepšiť zapojenie zainteresovaných strán na regionálnej a miestnej úrovni a konsolidovať partnerstvo medzi všetkými stranami zapojenými do regionálneho rozvoja,
- zlepšovať účasť v stratégii EÚ pre podunajskú oblasť s cieľom umožniť Moldavskej republike využívať výmenu skúseností a najlepších postupov so zúčastnenými regiónmi z členských štátov EÚ v súbore tém vrátane tých, na ktoré sa vzťahuje dohoda o pridružení.

Rybárstvo a námorná politika

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- posilniť integrovaný prístup k námorným otázkam určením národného kontaktného miesta a účasťou v iniciatívach EÚ pre celú morskú oblasť s cieľom určiť oblasti spoločného záujmu pre spoluprácu a rozvoj projektov v oblasti Čierneho mora,

Strednodobé priority

- posilniť spoluprácu a pracovať v záujme udržateľného rybárstva v Čiernom mori, a to v kontexte bilaterálnych aj multilaterálnych rámcov v súlade s Bukureštskou deklaráciou pobrežných štátov z roku 2016 a na základe ekosystémového prístupu k riadeniu rybárstva,
- zvýšiť administratívnu, vedeckú a odbornú spoluprácu v záujme zlepšenia monitorovania a kontroly rybolovných činností a obchodu s produktmi rybolovu a ich vysledovateľnosti s cieľom účinne bojovať proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu (NNN rybolov).

2.7 Prepojiteľnosť, energetická efektívnosť, opatrenia v oblasti klímy, životné prostredie a civilná ochrana

Energetika

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom zlepšiť energetickú bezpečnosť prostredníctvom väčšej diverzifikácie, ako aj lepšej energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Spoločným cieľom je aj naďalej vytvorenie konkurencieschopného a transparentného energetického trhu v Moldavskej republike a jeho úplná integrácia do energetického trhu EÚ.

Krátkodobé priority

- posilniť nezávislosť ANRE vrátane depolitizácie stretnutí a postupu odvolávania riaditeľov, ako aj autonómneho stanovovania rozpočtu. Moldavská republika prijme na tento účel transparentným a inkluzívnym spôsobom nový zákon o energetike a vykoná všetky odporúčania, ktoré vyplývajú z preskúmania ANRE, ktoré uskutočnil sekretariát Energetického spoločenstva,

- pokračovať v prijímaní krokov smerom k integrácii energetického trhu Moldavskej republiky s trhom EÚ,
- vykonať nový (tretí energetický balík) zákon o elektrickej energii podniknutím potrebných krokov predpísaných zákonom a prijatím potrebných sekundárnych právnych predpisov,
- plne vykonávať záväzky a dohody s Moldavskou republikou vrátane tých, ktoré sa vymedzili v rámci cieľov finančných programov MMF, ako napríklad úplné obnovenie predchádzajúcich tarifných odchýlok, a to v nadväznosti na odporúčania sekretariátu Energetického spoločenstva,
- vykonať nový (tretí energetický balík) zákon o zemnom plyne,
- v súlade s odporúčaniami MMF pokračovať v práci na odstraňovaní dlhov akumulovaných v sektore energetiky,
- prijať kroky smerom k väčšiemu otvoreniu trhu so zemným plynom,
- dokončiť právne oddelenie a pripraviť sa na úplné oddelenie Moldovatransgas so zohľadnením rozhodnutia ministerskej rady Energetického spoločenstva o načasovaní oddelenia v odvetví plynu,
- realizovať plán zlepšenia plynových a elektrických prepojení medzi Moldavskou republikou a Rumunskom. Rovnaké podmienky, pokiaľ ide o rovnaké základné pravidlá týkajúce sa prístupu na trh, infraštruktúry a otvorenia, ako aj kompatibilné normy v oblasti životného prostredia a bezpečnosti uľahčia zásadné obchodovanie s elektrickou energiou a plynom medzi EÚ a Moldavskou republikou v budúcnosti,
- dokončiť reštrukturalizáciu spoločnosti Termoelectrica,
- zlepšiť a garantovať transparentnosť verejných obstarávaní a zákaziek na dodávky elektrickej energie,
- na základe zákona o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov vyvinúť podporné režimy, správne pravidlá a iné opatrenia potrebné na posilnenie rozsahu využívania obnoviteľných zdrojov energie,
- navrhnuť a vykonať akčný plán týkajúci sa strategických rezerv ropy v súlade so záväzkom v rámci Energetického spoločenstva,
- zosúladiť zákon o energetickej efektívnosti budov a vytvoriť vhodné a transparentné podporné mechanizmy pre opatrenia energetickej efektívnosti vo verejných budovách, ako aj domácnostiach,
- určiť a vykonať opatrenia na zvýšenie hospodárskej súťaže na trhoch s elektrickou energiou a plynom a diverzifikáciu zdrojov energie a zároveň zabezpečiť nediskrimináciu medzi prevádzkovateľmi,
- prijať opatrenia na dodržanie súladu s nariadením/nariadeniami týkajúcim(i) sa bezpečnosti dodávok energie.

Strednodobé priority

- prijať ďalšie kroky na zníženie strát z prenosu a distribúcie v sieťach elektrickej energie, plynu a tepla,
- prijať a vykonať akčný plán na zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie v celkovej hrubej spotrebe energie na 17 % do roku 2020,
- prijať nový zákon o energetickej efektívnosti v súlade so smernicou 2012/27/EÚ a pokračovať v rozširovaní označovania o spotrebe energie a iných zdrojov na nových výrobkoch,
- ďalej rozvíjať hospodársku súťaž na trhoch s elektrickou energiou a plynom s cieľom dosiahnuť potrebnú mieru likvidity, ktorá by umožnila rozvoj organizovaných konkurenčných trhov,
- na základe pravidelného hodnotenia trhových podmienok určiť kroky a opatrenia, ktoré sa majú prijať na účely postupného prechodu na trhové (konkurenčné) mechanizmy stanovovania cien,
- zlepšiť metodiku stanovovania taríf s cieľom zabezpečiť transparentnosť a návratnosť nákladov v súlade s odporúčaniami MMF a Energetického spoločenstva,
- vykonať úplné oddelenie Moldovagas a Moldovatransgaz a prijať nové tarify vstup-výstup v odvetví zemného plynu,

- identifikovať a vykonať opatrenia na posilnenie sociálnej podpory a ochrany zraniteľných spotrebiteľov,
- dokončiť energetické prepojenia s Rumunskom (a/alebo Ukrajinou) a prijať kroky smerujúce k integrácii regionálneho trhu. rovnaké podmienky, pokiaľ ide o rovnaké základné pravidlá týkajúce sa prístupu na trh, infraštruktúry a otvorenia, ako aj kompatibilné normy v oblasti životného prostredia a bezpečnosti uľahčia zásadné obchodovanie s elektrickou energiou a plynom medzi EÚ a Moldavskou republikou v budúcnosti,
- iniciovať online výmenu environmentálnych údajov o radiácii umožnením prístúpenia Moldavskej republiky k Európskej platforme výmeny údajov o radiácii (EURDEP),
- aktualizovať stratégiu v oblasti energetiky na obdobie do roku 2030 v súlade s novou aproximáciou právnych predpisov a výsledkami v oblasti prepojení.

Doprava

Zmluvné strany budú spolupracovať na zabezpečení ďalšieho vykonávania právnych predpisov EÚ uvedených v prílohách k dohode o pridružení a na podporu Moldavskej republiky. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- vykonať reformu a program reštrukturalizácie sektora železničnej dopravy,
- zvýšiť úsilie zamerané na vykonávanie právnych predpisov EÚ v oblasti letectva s cieľom v plnej miere využiť výhody Dohody o spoločnom leteckom priestore medzi EÚ a Moldavskou republikou.
- zaviesť voľnú a spravodlivú hospodársku súťaž v odvetví letectva, najmä zahrnúť ustanovenia o nediskriminačnom prístupe k letisku do koncesnej zmluvy o letisku Kišiňov a obnoviť účinnú hospodársku súťaž v sektore pozemnej obsluhy.

Strednodobé priority

- vykonať komplexnú stratégiu v oblasti dopravy a logistiky na roky 2013 – 2022,
- zabezpečiť Cestný fond a zároveň zaistiť stabilné financovanie na účely vykonávania zmlúv o údržbe založenej na výkone,
- vykonať potrebné reformy tak, aby Moldavská republika mohla byť čo najskôr vyňatá z čiernej listiny Parížskeho memoranda o porozumení,
- rozvíjať infraštruktúru, a to najmä prípravou a realizáciou ďalších projektov na rozvoj rozšírenej základnej siete TEN-T, ako sa dohodlo na ministerskom zasadnutí Dni TEN-T v roku 2016 v Rotterdame,
- členské štáty EÚ by mali zvážiť možnosť postupného otvorenia trhu cestnej dopravy na základe pokroku, ktorý Moldavská republika dosiahla v transpozícii relevantného *acquis* EÚ.

Životné prostredie

Zmluvné strany budú spolupracovať na účely prípravy vykonávania práva EÚ a medzinárodných noriem, najmä s cieľom:

Krátkodobé priority

- zabezpečiť pokračovanie administratívnych reforiem environmentálnych inštitúcií a budovanie riadnej administratívnej kapacity na vykonanie environmentálnej kapitoly dohody o pridružení,
- pokročiť v aproximácii environmentálneho *acquis* prijatím hlavného právneho rámca v tomto odvetví, konkrétne zákonov o ochrane ovzdušia, o chemických látkach a priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania).
- vykonávať zákony o strategickom environmentálnom hodnotení a odpadovom hospodárstve.
- vypracovať a prijať vykonávacie mechanizmy na uplatňovanie posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) a strategického environmentálneho hodnotenia (SEA) s cieľom začleniť životné prostredie ako prierezovú problematiku do iných kľúčových oblastí politiky,

- vypracovať a prijať vnútroštátne stratégie, programy a plány o ochrane ovzdušia, riadení chemických látok a hospodárení s vodami.

Strednodobé priority

- prijať potrebné vykonávacie právne predpisy v rôznych čiastkových odvetviach životného prostredia, najmä v oblasti kvality vody a hospodárenia s vodami, odpadového hospodárstva, riadenia v oblasti chemikálií, ochrany prírody, kvality ovzdušia a priemyselného znečistenia s cieľom splniť záväzky uvedené v dohode o pridružení,
- zlepšiť rozvoj ekologického hospodárstva v Moldavskej republike,
- zabezpečiť pokračovanie vykonávania environmentálnej stratégie na roky 2014 – 2023 a národných stratégií o dodávkach vody a hygiene, odpadovom hospodárstve a zachovaní biodiverzity,
- zrevidovať zákon o nakladaní s odpadom s cieľom preskúmať možnosť posilnenia ustanovení týkajúcich sa životného prostredia.

Opatrenia v oblasti klímy

Zmluvné strany budú spolupracovať na posilnení dialógu a spolupráce v oblasti zmeny klímy s cieľom:

Krátkodobé priority

- ďalej vypracovať plán realizácie vnútroštátne stanoveného príspevku.

Strednodobé priority

- začať vykonávať Parížsku dohodu o zmene klímy,
- zabezpečiť vykonávanie stratégie zameranej na zmenu klímy a jej akčného plánu vzťahujúceho sa na obdobie do roku 2020,
- začať vykonávať stratégiu nízkoemisného rozvoja vzťahujúcu sa na obdobie do roku 2030, pokiaľ ide o dodržanie plánovaného vnútroštátne stanoveného príspevku (INDC),
- zlepšiť medziinštitucionálnu a medziodvetvovú koordináciu a začlenenie adaptácie na zmenu klímy a jej zmierňovania do politik a plánov na všetkých úrovniach,
- aproximovať právne predpisy Moldavskej republiky, aby boli vo väčšom súlade s uplatniteľnými aktmi EÚ a medzinárodnými nástrojmi, ako sa stanovuje v dohode o pridružení v súlade s prílohou XII k nej,
- zlepšiť rámec transparentnosti Moldavskej republiky pre opatrenia v oblasti klímy, najmä prostredníctvom národného systému pre monitorovanie a nahlasovanie politik v oblasti klímy, opatrení a emisií skleníkových plynov na základe modelu EÚ.

Civilná ochrana

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- rozvíjať mechanizmy na posilnenie bilaterálnej spolupráce v oblasti civilnej ochrany v záujme priblíženia Moldavskej republiky k mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany,
- podporovať prijatie a vykonávanie usmernení EÚ o podpore hostiteľskej krajiny,
- naviazať dialóg o strategických aspektoch prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie prostredníctvom výmeny najlepších postupov, organizovania spoločnej odbornej prípravy, cvičení, študijných návštev a seminárov a zhrnutia poznatkov získaných zo skutočných krízových činností a cvičení,

- pokračovať v rozvoji činností v oblasti prevencie prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy a informovania širokej verejnosti, najmä mladých ľudí, v oblasti hlavných rizík.

Strednodobé priority

- zabezpečiť účinnú nepretržitú komunikáciu vrátane výmeny včasných varovaní a informácií o rozsiahlych núdzových situáciách týkajúcich sa EÚ a Moldavskej republiky, ako aj tretích krajín, v súvislosti s ktorými sa niektorá zo zmluvných strán zúčastňuje na opatreniach v oblasti reakcie na katastrofy,
- uľahčiť vzájomnú pomoc, najmä prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany v prípade závažných núdzových situácií, a to podľa potreby a v rámci dostupnosti dostatočných zdrojov,
- dosiahnuť pokrok vo vývoji celonárodného systému na posudzovanie a mapovanie rizík, a podporovať rozvoj regionálneho elektronického atlasu rizík (ERRA) a zabezpečiť jeho účinné využívanie na vnútroštátnej úrovni,
- zlepšiť poznatkovú základňu o rizikách katastrof a hospodárskych stratách, a to pomocou posilňovania spolupráce v oblasti dostupnosti a porovnateľnosti údajov,
- zlepšiť politiky v oblasti prevencie v súlade s ustanoveniami *acquis* EÚ a najlepšie postupy pre prípad veľkých priemyselných havárií s prítomnosťou nebezpečných materiálov,
- zlepšiť spoluprácu, ktorej výsledkom bude odolnejšia civilná ochrana a systém riadenia rizika katastrof v Moldavskej republike založený na najlepších postupoch EÚ a užšej spolupráci s EÚ v oblasti civilnej ochrany.

2.8 Mobilita a medziľudské kontakty

Vzdelávanie, odborná príprava a mládež

Zmluvné strany budú spolupracovať na celkovej modernizácii a reforme vzdelávania, podľa potrieb mladých ľudí a krajiny, spravodlivo so žiakmi a študentmi v rámci všetkých druhov sociálneho a zemepisného pôvodu, efektívne z hľadiska využívania zdrojov a poskytovania dôvery spoločnosti prostredníctvom dobrej kvality svojich ľudských zdrojov a systémov výstupu, odbornej prípravy a mládeže v Moldavskej republike. Táto spolupráca bude zahŕňať prácu s cieľom:

Krátkodobé priority

- dokončiť prijatie všetkých interných právnych predpisov s cieľom umožniť úplné vykonávanie nového zákona o vzdelávaní na všetkých úrovniach vzdelávania,
- zvýšiť administratívne kapacity ministerstva školstva a podriadených orgánov.
- vytvoriť systém ukazovateľov výstupu, v ktorom sa zohľadní relevantnosť výstupov realizovaných vzdelávacím systémom,
- zvýšiť kvalitu počiatočnej odbornej prípravy učiteľov, kvalitu postupov prijímania zamestnancov a atraktivnosť pracovných miest v sektore vzdelávania, a to aj prostredníctvom výšky finančného ohodnotenia,
- podporovať systematickú spoluprácu medzi vzdelávacím systémom a súkromným sektorom v záujme naplnenia potrieb trhu práce,
- pokračovať v reforme odborného vzdelávania a prípravy a primerane ju financovať v súlade s cieľmi stratégie pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy a jej akčného plánu (2013 – 2020) a naplňovať potreby trhu práce,
- prijať právny rámec pre sektorové výbory,
- vykonávať činnosti a výmeny, ktorými sa ďalej podporuje začlenenie Moldavskej republiky do európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania v kontexte jeho členstva v bolonskom procese,
- podporovať akademickú spoluprácu, budovanie kapacít a mobilitu študentov a zamestnancov prostredníctvom programu Erasmus+ a mobilitu a odbornú prípravu výskumných pracovníkov prostredníctvom akcií Marie Skłodowska-Curie,
- v plnej miere uviesť do praxe hlavu VII zákona o vzdelávaní (celoživotné vzdelávanie) v spolupráci s ministerstvom práce,

- podnecovať zapojenie relevantných zainteresovaných strán do všetkých foriem celoživotného vzdelávania pre neustály odborný rozvoj v záujme ich priblíženia k potrebám trhu práce,
- vykonávať národnú stratégiu pre rozvoj sektora mládeže,
- zlepšiť výmeny a spoluprácu v oblasti neformálneho vzdelávania pre mladých ľudí a mladých pracovníkov ako prostriedok na podporu medzikultúrneho dialógu a podporu občianskej spoločnosti, a to aj prostredníctvom programov EÚ v oblasti mládeže.

Strednodobé priority

- zabezpečiť kontinuálnu účasť v testovaní PISA,
- pokračovať v reformách základného vzdelávania s cieľom posilniť kvalitu vzdelávania učiteľov, modernizovať učebné plány a priblížiť sa k rozsiahlejšiemu využívaniu posudzovania výkonu,
- znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky,
- spojiť vzdelávanie s výskumom a inováciami, ako aj s hospodárskym a sociálnym prostredím,
- usilovať sa o modernizáciu verejných inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, a to najmä na účely racionalizácie siete s cieľom zvýšiť ich atraktívnosť a konkurencieschopnosť, ako aj prostredníctvom zvýšenej transparentnosti v riadení nábora personálu;
- vykonať externé hodnotenie a akreditáciu všetkých programov pre všetky 3 stupne (bakalársky, magisterský, doktorandský) a všetkých vysokoškolských inštitúcií,
- vykonať externé hodnotenie a akreditáciu poskytovateľov vzdelávania pre dospelých,
- zvýšiť celoživotné vzdelávanie,
- vykonať a podporiť strategický prístup k odbornému vzdelávaniu a príprave (OVP) s cieľom zladiť systém OVP v Moldavskej republike s modernizáciou štruktúr OVP v EÚ, ktorá sa presadzuje prostredníctvom kodanského procesu a jeho nástrojov,
- ďalej posilňovať systém odborného vzdelávania a prípravy tým, že sa bude v plnej miere vykonávať akčný plán stratégie pre rozvoj odborného vzdelávania a prípravy (2013 – 2020).

Výskum a inovácie

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- prijať novú úpravu v právnych predpisoch v oblasti výskumu na základe nedávnej revízie systému výskumu v Moldavskej republike, ktorá sa vykonala prostredníctvom nástroja politickej podpory a ktorá je v súlade s novým zákonom o vzdelávaní,
- vytvoriť nové štruktúry, ktoré prevezmú úlohu koordinácie výskumu a inovácií na úrovni vlády.

Strednodobé priority

- uľahčiť integráciu Moldavskej republiky do Európskeho výskumného priestoru (EVP),
- posilniť účasť Moldavskej republiky v rámci programu Horizont 2020,
- pokročiť v realizácii stratégie pre výskum a rozvoj do roku 2020, akčného plánu a stratégie pre inovácie na roky 2013 – 2020 „Inovácie pre konkurencieschopnosť“ a odporúčaní partnerského preskúmania nástroja podpory politiky programu Horizont 2020,

- posilniť ľudské, materiálne a inštitucionálne zdroje s cieľom zlepšiť výskumné a inovačné kapacity,
- integrovať program pre politiku otvorenej vedy.

Kultúra, audiovizuálna politika a médiá

Kultúra

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom:

Krátkodobé priority

- podporiť vykonávanie Dohovoru UNESCO o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov z roku 2005,
- podporiť účasť kultúrnych a audiovizuálnych prevádzkovateľov z Moldavskej republiky v programoch EÚ, najmä v programe Kreatívna Európa.

Strednodobé priority

- spolupracovať na vývoji inkluzívnej politiky v oblasti kultúry v Moldavskej republike a ochrany a podpory kultúrneho a prírodného dedičstva,
- posilniť kapacity pre rozvoj kultúrneho podnikania v kultúrnych a kreatívnych odvetviach (vrátane kultúrneho dedičstva) a pre poskytovanie kultúrnych služieb.

Audiovizuálna politika a médiá

Zmluvné strany budú spolupracovať s cieľom pripraviť sa na vykonávanie práva EÚ uvedeného v príslušných prílohách k dohode o pridružení. Táto spolupráca bude zahŕňať podporu Moldavskej republiky s cieľom:

Krátkodobé priority

- posilniť kapacitu a nezávislosť regulačných orgánov pre médiá a najmä pracovať v záujme úplnej nezávislosti výboru pre audiovizuálnu koordináciu,
- zmeniť právne predpisy tak, aby sa nimi garantovalo, že sa verejná finančná pomoc pre médiá prideluje podľa prísnych objektívnych kritérií, ktoré sa uplatňujú rovnako na všetky verejné médiá a verejných vysielateľov,
- spolu s Európskou komisiou preskúmať možnosti účasti vo vybraných programoch EÚ a činnostiach agentúr EÚ, ktoré sú zamerané na krajiny ESP,
- vypracovať nový zákon o reklame v súlade novým audiovizuálnym zákonom, ktorý sa má prijať, a európskymi normami zameranými na účinnú hospodársku súťaž v odvetví.

Strednodobé priority

- riešiť koncentráciu vlastníctva médií podľa najlepších postupov EÚ,
- pracovať na prijatí právnych predpisov v audiovizuálnej oblasti v súlade európskymi normami, vymieňať si názory na audiovizuálnu politiku a uplatniteľné medzinárodné normy, spolupracovať v boji proti rasizmu a xenofóbii v audiovizuálnej a mediálnej oblasti.

Účasť v agentúrach a programoch EÚ

Strednodobé priority

preskúmať vykonávanie protokolu o účasti v programoch EÚ na základe skutočnej účasti Moldavskej republiky v konkrétnych programoch EÚ.

2.9 Informovanie verejnosti a zviditeľnenie

Krátkodobé priority

— zabezpečiť dobre podloženú komunikáciu o príležitostiach a dôsledkoch dohody o pridružení medzi EÚ a Moldavskou republikou so zameraním sa na prehĺbenú a komplexnú zónu voľného obchodu.

Zabezpečiť zodpovedajúce zviditeľnenie všetkých projektov a programov EÚ, ako aj zviditeľnenie ich vplyvu, a to prostredníctvom práce s médiami, občianskou spoločnosťou a podnikateľskou komunitou na miestnej, regionálnej a národnej úrovni.
